

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПрАТ «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра права та публічного управління

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав.кафедрою _____

к.ю.н., доцент Гулевська Г.Ю.

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРУВАННЯ
СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПО РОБОТІ З ІНОЗЕМНИМИ
СТУДЕНТАМИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ЗІЕІТ)

Виконав

ст. гр. ПУА-211м

Т. О. Антоненко

Керівник

к.ю.н., доцент

Г.Ю. Гулевська

Запоріжжя

2023

ПрАТ «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

ПраТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою _____

к.ю.н., доцент Г.Ю. ГУЛЄВСЬКА

«___» _____ 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
НА МАГІСТЕРСЬКУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ
студентки гр. ПУА – 211М,
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Антоненко Тетяни Олександровни

1. Тема: Питання вдосконалення механізму адміністрування структурних підрозділів по роботі з іноземними студентами у закладах вищої освіти (на прикладі ЗІЕІТ)

затверджена наказом по інституту №02-16 «03» жовтня 2022 р.

2. Термін здачі студентом закінченої 11.01.2023р.
роботи

3. Перелік питань, що підлягають розробці:

1. Здійснити статистичний огляд здобування освіти іноземними студентами в Україні та ЗІЕІТ.
2. Провести порівняльну характеристику відділів по роботі з іноземними студентами у ЗВО.
3. Здійснити огляд механізмів роботи та документообігу між ЗВО та виконавчими службами держуправління по роботі з іноземними студентами.
4. Розробити описову модель якісної взаємодії ЗВО з органами

держуправління при роботі з іноземними студентами.

5. Надати пропозиції щодо вдосконалення діяльності відділу по роботі з іноземними студентами.

6. Оформити висновки за результатами роботи до 11.01.2023 р.

4. Календарний графік підготовки випускної роботи магістра

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку %, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1	Формулювання (корегування) теми магістерської дипломної роботи та збір аналітичного матеріалу за темою	05.09.22-01.10.22		
2	I атестація I розділ випускної роботи молодшого спеціаліста	22.10.22-29.10.22		
3	II атестація II розділ випускної роботи	19.11.22-26.11.22		
4	III атестація III розділ випускної роботи молодшого спеціаліста, висновки та рекомендації, додатки, реферат	17.12.22-24.12.22		
5	Перевірка магістерської дипломної роботи програмою «Антиплагіат»	25.12.22-07.01.23		
6	Доопрацювання магістерської дипломної роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії	09.01.23-14.01.23		
7	Попередній захист магістерської дипломної роботи	11.01.23-18.01.23		
8	Подача магістерської дипломної роботи на кафедру	за 3 дні до захисту		
9	Захист магістерської дипломної роботи	16.01.23-21.01.23		

Дата видачі завдання "03" жовтня 2022 р.

Керівник дипломної роботи _____ Г.Ю. ГУЛЄВСЬКА

Завдання прийняв до виконання _____ Т. О. АНТОНЕНКО

РЕФЕРАТ

Магістерська дипломна робота: 90 стор., 1 табл., 12 рис., 7 додатків.

Мета дослідження: виявлення особливостей та вдосконалення процесу адміністративної та управлінської взаємодії відділу по роботі з іноземними студентами ЗВО з органами держуправління.

Об'єктом дослідження є робота міжнародного відділу в системі ЗІЕІТ.

Предметом дослідження є напрями вдосконалення процесів в системі роботи відділу по роботі з іноземними студентами ЗІЕІТ.

У контексті глобальних процесів інтернаціоналізації освіти одним із перспективних напрямів розвитку вітчизняної освітньої сфери є орієнтація на формування та ефективну роботу міжнародного відділу ЗВО у світовий освітній простір.

Статистичний огляд формування контингенту показав як закономірності між ЗІЕІТ та іншими ЗВО так і відмінності. Удосконалення у цьому напрямку може збільшити контингент ЗВО.

Здійснено порівняльну характеристику відділів по роботі з іноземними студентами у ЗВО та винесені пропозиції щодо покращення сторінки Відділу на сайті ЗІЕІТ та контроль достовірної інформації на платформі Міжнародного центру освіти.

На базі визначених зовнішніх та внутрішніх взаємодій зі службами створена дорожня карта опису адміністративної взаємодії при роботі з іноземними студентами у ЗВО.

Методи дослідження: аналітичні, абстрактно-логічні, порівняння, синтезу, узагальнення.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ, МЕРЕЖЕВА МОДЕЛЬ, ДОРОЖНЯ
КАРТА, МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ, ВИЗНАННЯ, АПОСТИЛЬ.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	7
ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	11
1.1 Вдосконалення механізму адміністрування у закладах вищої освіти: теоретико-методичний аспект.....	11
Підвищення якості освіти та діагностування відповідності рівня освіти держстандартами є одним з актуальних завдань державної політики вищої освіти в Україні[1].....	11
Державна політики у сфері вищої освіти формувалась на основі умов задоволення потреб мешканців у вищій освіті, у компетентних спеціалістів. Основною проблемою з недавніх часів стала якості вищої освіти[2].....	11
Якість освіти як управлінська категорія спрямовується на пошук шляхів її розвитку та оновлення, визначає стратегії впливу на функціонування освітньої системи та «методи впливу на показники функціонування освітньої системи, обирає шляхи змін і розвитку» [3].....	11
Якість не характеристики освіти та якість результативності освітнього процесу – відповідність рівня підготовки випускників попиту роботодавців, вимогам стандартів та як характеристика системи забезпечення цієї якості – зміст освіти, рівень підготовки абітурієнтів, студентів, викладацьких кадрів, інформаційно-методичний супровід, матеріально-технічне забезпечення якості підготовки, використовувани навчальні технології, наукова діяльність тощо [4].....	11
Система вищої освіти, у вузькому значенні – це сукупність інституцій, які надають освітні послуги, завдяки чому споживачі здобувають вищу освіту.....	11
1.2. Нормативно-правове забезпечення міжнародної діяльності в вищих навчальних закладах України.....	22
1.3 Узагальнення міжнародного досвіду та аналіз щодо навчання іноземців та осіб без громадянства у закладах вищої освіти.....	31
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ІЗ РОБОТИ З ІНОЗЕМЦІЯМИ У ЗВО (НА ПРИКЛАДІ ЗІЕІТ).....	43
2.1 Характеристика та аналіз структурних підрозділів ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ».....	43
2.2 Діагностика механізму адміністрування структурних підрозділів ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ».....	52
2.3 Стратегія освітніх послуг з вищої освіти для іноземних студентів та осіб без громадянства ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ».....	61
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У ЗІЕІТ.....	69
3.1 Формування напрямів механізму адміністрування структурного підрозділу по роботі з іноземними студентами у ЗІЕІТ.....	69
3.2 Практичне вдосконалення механізму адміністрування структурного підрозділу по роботі з іноземними студентами у ЗІЕІТ під час воєнного стану.....	80
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
Додаток А. Ліцензія на освітню діяльність ПрАТ ПВНЗ ЗІЕІТ.....	91
Додаток Б. Стандарт підприємства.....	92
Додаток В Запрошення.....	93
Додаток Г Лист - Зустріч.....	94

Додаток Д Посвідка.....	95
Додаток Е Свідоцтво.....	96
Додаток Ж Апостиль.....	97

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

Скорочення	Слово / словосполучення	Умови використання
ЗВО	Заклад вищої освіти	по тексту
ЗІЕІТ	Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій	по тексту
ВНЗ	вищий навчальний заклад	по тексту
ЄПВО	Європейського простору вищої освіти	по тексту
ВВР	Відомості Верховної Ради України	по тексту
США	Сполучені Штати Америки	по тексту
ТОП	Рейтинг, кращий результат	по тексту
УДЦМО	Український державний центр міжнародної освіти	по тексту
ООН	Організація Об'єднаних Націй	по тексту
ЄС	Європейський Союз	по тексту
ПрАТ	Приватне акціонерне товариство	по тексту
ПВНЗ	Приватний вищий навчальний заклад	по тексту
НПП	Науково-педагогічні працівники	по тексту
ГО	Громадська організація	по тексту
ОП	Освітня програма	по тексту
ін.	інше	по тексту
ст.	стаття	по тексту
тис.	тисяч	при цифрах

Рис.	рисунок	по тексту
р.	рік	при датах
с.	сторінка	при посиланні на літературу
ст.	сторіччя	при датах
м.	місто	по тексту

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується формуванням моделі системи освіти, яка є ринковою та враховує потреби ринку праці, в якій вищі навчальні заклади є самостійними господарюючими юридичними особами. Успішне функціонування цієї моделі освітнього ринку неможливе без системної, комплексної, актуальної інформації з питань освіти. Аналіз, оцінка та прогнозування змін у системі освіти за допомогою сучасних методів значно прискорить процес її модернізації.

У контексті глобальних процесів інтернаціоналізації освіти одним із перспективних напрямів розвитку вітчизняної освітньої сфери є орієнтація на формування та ефективну роботу міжнародного відділу ВНЗ у світовий освітній простір.

Тривалий час інтернаціоналізація вищої освіти була в центрі уваги в основному європейських та американських вчених, а також є ключовою для досліджень українських учених.

Об'єктом дослідження є робота міжнародного відділу в системі ЗІЕІТ.

Предметом дослідження є вдосконалення роботи відділу по роботі з іноземними студентами.

Основні завдання практики полягають у наступному:

- дослідити основні сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку послуг вищої освіти;
- ознайомитися з літературними джерелами з питань інтернаціоналізації вищої освіти;
- визначити стратегії маркетингу послуг з вищої освіти на міжнародному освітньому ринку щодо навчання іноземців та осіб без громадянства в Україні;

- сформувати механізми активізації процесів інтернаціоналізації діяльності ЗІЕІТ;
- обґрунтувати, що залучення іноземних студентів на навчання до ЗІЕІТ є механізмом конкурентоспроможності економіки;
- розробити концепцію набору іноземців на навчання в ЗІЕІТ в умовах воєнного часу.

Методи дослідження: аналітичні, абстрактно-логічні, порівняння, синтезу, узагальнення.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1 Вдосконалення механізму адміністрування у закладах вищої освіти:
теоретико-методичний аспект

Підвищення якості освіти та діагностування відповідності рівня освіти держстандартами є одним з актуальних завдань державної політики вищої освіти в Україні[1].

Державна політики у сфері вищої освіти формувалась на основі умов задоволення потреб мешканців у вищій освіті, у компетентних спеціалістів. Основною проблемою з недавніх часів стала якість вищої освіти[2].

Якість освіти як управлінська категорія спрямовується на пошук шляхів її розвитку та оновлення, визначає стратегії впливу на функціонування освітньої системи та «методи впливу на показники функціонування освітньої системи, обирає шляхи змін і розвитку» [3].

Якість не характеристики освіти та якість результативності освітнього процесу – відповідність рівня підготовки випускників попиту роботодавців, вимогам стандартів та як характеристика системи забезпечення цієї якості – зміст освіти, рівень підготовки абітурієнтів, студентів, викладацьких кадрів, інформаційно-методичний супровід, матеріально-технічне забезпечення якості підготовки, використовувані навчальні технології, наукова діяльність тощо [4].

Система вищої освіти, у вузькому значенні – це сукупність інституцій, які надають освітні послуги, завдяки чому споживачі здобувають вищу освіту.

Система вищої освіти включає:

- вищих навчальних закладів, інших організацій - органів ліцензування, акредитації та акредитації;
- наукові установи, які проводять аналітичні дослідження з питань розвитку вищої освіти;
- контролюючий орган, який здійснює нагляд за якістю вищої освіти;
- засоби масової інформації;
- неурядові організації;
- донорські організації.

Ця система орієнтована досягненням максимальної результативності та ефективності освітньої діяльності.

Інституційною одиницею у системі вищої освіти є специфічні установи, в яких відбувається процес надання освітніх послуг (навчання) за певними рівнями освітньо-кваліфікаційними (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр, доктор наук). ЗВО одночасно здійснюють різні види діяльності: освітню (навчальну), наукову, методичну, інноваційну, господарську, видавничу та ін.

Класифікація закладів вищої освіти відбувається за різними ознаками: за величиною: великі (понад 10 тис. студентів), середні (від 3 до 10 тис. студентів), малі (до 3 тис. студентів), за формою власності: державні, комунальні, приватні, корпоративні (колективні), за рівнем спеціалізації: класичні, спеціалізовані (галузеві), за типом: університети, академії, консерваторії, інститути, коледжі, технікуми [2].

Найсучасніші вищі навчальні заклади мають багато характеристик, зумовлених їх особливим статусом. Автономія сучасних навчальних закладів для роботи в конкурентному ринковому середовищі для забезпечення достатнього доходу від надання освітніх та інших послуг. На основі основних функцій навчально-наукових установ у коледжах та університетах додано нові функції, такі як консультування та підприємництво [5].

Схематична класифікація ЗВО показано на рисунку 1.1.

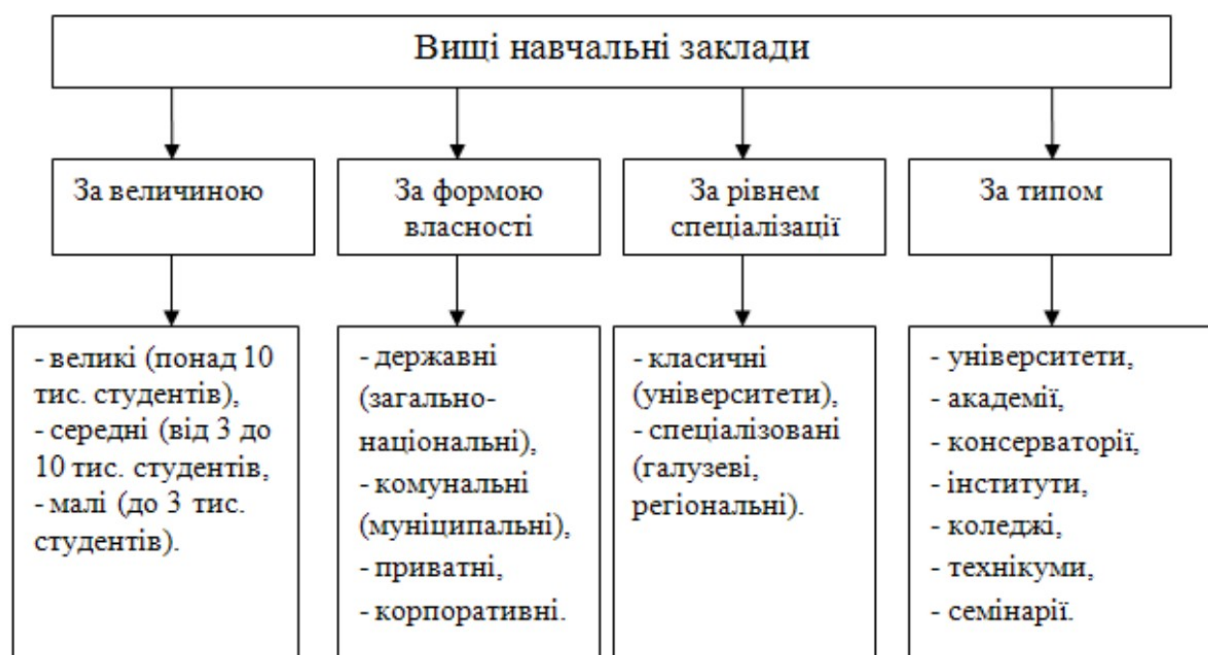

Рисунок 1.1 – Схематична класифікація ЗВО

Відповідно до статті 1 Закону України «Про вищу освіту» [1]:

- вища освіта – систематизована сукупність знань, компетентностей і практичних навичок, способів мислення, професій, світогляду та громадянської позиції, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, набутих у вищому навчальному закладі (науково-дослідній установі) у відповідній галузі знань. та ін. Освітня кваліфікація, складність якої перевищує повну загальну середню освіту;

- заклад вищої освіти - юридична особа приватного або публічного права, яка має дозвіл на провадження освітньої діяльності на певному рівні вищої освіти, здійснює наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і надає вищу та післядипломну освіту особам з урахуванням їхньої професії, інтересів та здібностей;

- освітня діяльність - діяльність закладів вищої освіти, що забезпечує надання вищої та післядипломної освіти і задовольняє освітні потреби здобувачів вищої освіти та інших осіб;

- якість вищої освіти: рівень здобутих особою знань, умінь, навичок,

компетентностей та інших здатностей, що відображає її здатність відповідати стандартам вищої освіти;

- якість освітньої діяльності: рівень організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах, який відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує доступ осіб до якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань;

Зникнення кордонів і розширення освітніх послуг є наслідками глобалізації освіти. Обидві стають більш диверсифікованими з точки зору змісту освіти, тривалості, методів, вікових груп бажаючих навчатися, а також кінцевих цілей і вартості освітніх послуг [5].

Досягнення нової якості української системи освіти та її сталого розвитку неможливе без не менш суттєвих змін у процесах і механізмах управління розвитком всередині неї [6].

Всеукраїнський з'їзд працівників освіти і науки, що відбувся у грудні 1992 року, розглянув загальні пропозиції, які були афішовані у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»). У підсумку протягом року були зроблені відповідні зміни та покращення, які все ж таки було затверджено Кабінетом Міністрів 3.11.1993 року.

Головною метою Програми є визначенням стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу, створенням життєздатної системи постійного навчання і виховання для досягнення найвищих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Стратегічними цілями освітньої реформи в Україні є:

1. Відродження та розвиток національної системи освіти як найважливішої ланки у вихованні свідомих громадян Української держави.
2. Вивести українську освіту на світовий рівень шляхом докорінного реформування її концептуальних, структурних та організаційних засад.
3. Подолати монопольне становище держави у сфері освіти шляхом

створення недержавних навчальних закладів на рівних умовах.

4. Формування диверсифікованої інвестиційної політики у сфері освіти.

Пріоритетні напрямки освітньої реформи:

1. Розвиток національної системи освіти з урахуванням фундаментальних змін в усіх сферах суспільного життя України.

2. Забезпечення моральної, інтелектуальної та психологічної готовності всіх громадян до здобуття освіти.

3. Вихід на якісно новий рівень у вивченні базових предметів, таких як українська та іноземні мови, історія, література, математика та природничі науки.

4. Створення умови для задоволення освітніх і професійних потреб та надати можливість усім громадянам України постійно вдосконалювати свою освіту, підвищувати професійний рівень та здобувати нові спеціальності.

5. Забезпечити в кожному навчальному закладі належні умови для виховання і навчання фізично і психічно здорових людей та запобігання алкоголізму, наркоманії і насильству, які негативно впливають на здоров'я людей [3].

Основним методом освітньої реформи в Україні є створення загальнонаціональної, проосвітньої атмосфери в суспільстві, залучення всіх державних, громадських і приватних інституцій, сім'ї та всіх громадян до розвитку освіти, подолання девальвації загальнолюдських цінностей, національного нігілізму та відірваності освіти від державних джерел фінансування.

Основними методами реформування також є розвиток освіти на основі впровадження у вищі навчальні заклади сучасних освітніх технологій та науково-методичних досягнень, а також відхід від принципів авторитарної педагогіки, що склалися в тоталітарних державах.

Підготовка нового покоління педагогічних кадрів, підвищення їхнього професійного та загальнокультурного рівня є аналогом модернізації реформ.

Основними принципами програми є:

1. Пріоритетність освіти, тобто позитивний характер її розвитку, та кардинально новий підхід до інвестиційної політики в освітній галузі.

2. Демократизація освіти, що означає децентралізацію та регіоналізацію управління системою освіти відповідно до найголовніших принципів освітньої політики Української держави, надання автономії у вирішенні основних проблем діяльності навчальних закладів, подолання державної монополії на освіту, перехід управління освітою до державно-громадської системи, створення системи «учень – вчитель», створення системи партнерства між студентами, студентами та викладачами тощо.

3. Гуманізація освіти та пріоритетність загальнолюдських цінностей.

4. Гуманізація освіти для всебічного формування світогляду, духовності та культури особистості.

5. Національна орієнтація Радченко «... Такий механізм обов'язково повинен мати такі характеристики»:

- є продуктом організаційної діяльності;
- має мету або функцію і передбачає серію дій, певний вид руху;
- має переважно односторонній вплив з чітко визначеними векторами впливу;
- має суб'єкт та об'єкт і характеризується жорстким взаємозв'язком, стабільністю процесу та правилами взаємодії;
- його функція ідеально орієнтована на автоматизацію;
- його структура структурована і функціональна;
- має ознаки відкритої або закритої системи [9].

Система освіти не може ігнорувати вимоги ринку праці. На розвиток і модернізацію системи освіти в умовах соціально-економічної трансформації сучасного суспільства значною мірою впливають наступні чотири взаємопов'язані фактори, які визначають необхідність кардинальних змін в освітній сфері.

1) Швидкість і швидкоплинність процесів розвитку суспільства.

2) Соціально-економічна трансформація суспільства, яка призвела до

появи ринку праці - радикально нового явища для економіки та суспільного життя.

3) Процес глобалізації, який призвів до тенденції до світової інтеграції.

4) Інформаційний "вибух" у суспільстві з появою нових інформаційних технологій та мультимедіа.

Всі ці явища спричинили "виклики" для системи освіти, особливо для системи професійно-технічної освіти [8].

На думку О. Дубасенюк, стало доцільним, щоб сучасна освітня інтеграційна парадигма передбачала інтеграцію теоретичних засад і практичних результатів науково-педагогічних парадигм і орієнтацій, навчання впродовж життя, полікультурної, глобалізаційної та цілісної теорії інновацій в освіті та реалізації інтегративних тенденцій [10].

На думку В. Кременя, С. Пазиніча та О. Пономарьова, професійна освіта потребує зміни парадигми організаційного та кадрового забезпечення освітнього процесу, підвищення якості освітнього процесу шляхом оптимізації змісту освіти, впровадження інноваційних освітніх технологій, гуманізації та гуманітаризації [11].

Необхідність державного регулювання системи вищої освіти. Підвищення ефективності управлінських структур неможливе без з'ясування сутності категорії "управлінські структури".

Чіткий адміністративний механізм модернізації освіти сприяє скоординованому та раціональному управлінню процесом реформування та оновлення українського освітнього сектору. Адміністративна структура така.

1) "Механізм прийняття управлінських рішень", тобто технологія управління [12].

2) "Штучно створена складна система, призначена для досягнення поставлених цілей, з певними структурами, правовими нормами, методами, засобами та інструментами державного впливу на об'єкти управління" [13].

3) Практичні засоби, інструменти, важелі та стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво та всі

соціальні системи для досягнення своїх цілей [14], "конкретні інструменти здійснення цілеспрямованих змін" [15].

4. "В ідеалі функціонування складних системних адміністративних структур має бути таким, щоб державні службовці мали певний ступінь автоматизму, закріплені навички та компетенції діяти належним чином у тій чи іншій ситуації.

5. Побудова адміністративних структур має як структурний, так і функціональний характер.

6. Адміністративні структури мають системний аспект.

7. Адміністративні структури мають регуляторний аспект, а адміністративні структури мають ціннісний аспект.

Надання освітніх послуг передбачає низку важливих проблем, пов'язаних з фінансуванням навчальних закладів, раціональне вирішення яких визначає ефективність системи освіти в цілому та можливість її подальшого розвитку.

Розвиток адміністративних структур в освіті в Україні характеризується такими факторами Державні інституції у сфері освіти відіграють кілька ролей у соціальній взаємодії - від традиційної взаємодії до системи ініціаторів та посередників соціальної взаємодії з неінституційними партнерами. Державні норми відносин і взаємодій у сфері освіти перебувають у стадії становлення, тому складні правові норми для закріплення і регулювання цих відносин не знайшли очікуваного практичного розповсюдження.

Механізми державного управління сталим розвитком системи освіти є динамічними структурами гнучкої взаємодії соціальних суб'єктів, характер яких формується і визначається соціальною поведінкою цих суб'єктів. Адміністративний механізм виконує функцію регулювання та мобілізації, що проявляється в активізації суб'єктів управління та зміні їхніх цілей і цінностей у процесі проектування освітніх змін, забезпечуючи релевантність і взаємозалежність управлінських рішень [23].

Дослідниця І. Сікорська підкреслює неефективність взаємодії між ланками такого управлінського ланцюга і констатує, що сьогодні потрібні значні покращення.

- У сфері підвищення кваліфікації іноземних фахівців, а також у реалізації міжнародних спільних освітніх програм на базі українських вищих навчальних закладів було б більш ефективним використання досвіду міжнародної діяльності, вже накопиченого провідними вищими навчальними закладами світу.

- Сприяти підвищенню ефективності міжнародної академічної мобільності шляхом посилення участі в міжінституційних контактах на регіональному рівні та поширення досвіду, накопиченого регіональними закладами вищої освіти.

- Сприяти активному поширенню досвіду українських закладів вищої освіти для порівняльного аналізу якості міжнародної співпраці на національному та міжнародному рівнях. Регулярне висвітлення міжнародної діяльності закладів вищої освіти у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях для потенційних споживачів та зарубіжних партнерів, а також необхідність професійної підготовки персоналу міжнародних служб та їх регулярної перепідготовки [24].

Механізми державного управління розвитком вищої освіти можуть схематично представлені на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 – Механізми державного управління розвитком вищої освіти

Залежно від характеру впливу розрізняють політичні, організаційні, правові, економічні та соціальні механізми.

У контексті модернізації вищої освіти важливу роль відіграє механізм управлінського впливу як сукупність засобів і методів, за допомогою яких владні актори впливають на об'єкти управління. Використовуючи механізми, можна не тільки краще зрозуміти суть функціонування державних установ та особливості досягнення цілей управління, а й побачити характер і перспективи реформ. Адміністративні системи конкретні, і кожна конкретна система має розглядатися "як набір взаємно узгоджених методів управління" [25].

Природа системи освіти та її функціонування найкраще розкривається за допомогою системного підходу. Системний підхід дає змогу розглядати систему освіти загалом, і вищу освіту зокрема, як цілісну систему в постійній взаємодії підсистем як на мікро (усередині системи), так і на макро (взаємодія із зовнішнім середовищем) рівнях [26].

Оскільки управління вищою освітою є важливою соціокультурною функцією держави, що визначає перспективи розвитку суспільства, держава зобов'язана ефективно регулювати процес модернізації в цій сфері та забезпечувати інноваційну професійну підготовку студентів. Однак адміністративна система модернізації вищої освіти все ще не має інноваційних механізмів впливу і потребує більшої уваги.

На думку Ю. Древалю, якісні зміни в системі вищої освіти мають супроводжуватися поліпшенням пріоритетності цінностей українського суспільства. Реформа вищої освіти в Україні має бути системною, на засадах і за допомогою різних структур державного управління. У конкретному або "цільовому" контексті має йтися насамперед про повне застосування правових, організаційних, комунікативних, інноваційних, інформаційних та ціннісно-орієнтованих механізмів державного управління вищою освітою.

Виходячи з цього, видається можливим реалізувати такий рівень вищої

освіти, який дасть змогу трансформувати здобуті знання у здатність займатися професійною і водночас творчою діяльністю. Це, по суті, і є основою інноваційної освіти [27].

Науковець Л. Яковенко виокремлює чотири основні теми модернізації вищої освіти:

- 1) Споживачі (окремі особи або групи), які отримують освітні послуги.
- 2) Постачальники (виробники) освітніх послуг (державні чи приватні освітні заклади).
- 3) Держава певною мірою регулює ринок освітніх послуг і замовляє підготовку спеціалістів у межах державного бюджету.
- 4) Суспільство відчуває вплив підвищення або зниження рівня освіти на соціальний клімат.

На думку О. Бойка, у соціальному вимірі освіта стає домінантною підсистемою суспільства, визначає рівень і якість економічного та трудового розвитку, виступає стратегічним ресурсом функціонування державних і політичних структур і є основним принципом соціалізації особистості [28].

Нині успішними й ефективними суспільство й окремі люди можуть бути, лише постійно змінюючись, а отже, динамічно розвиваючись.

Новітні чинники суспільного життя, насамперед, глобалізація та суцільна інформатизація, демократизація та становлення ринкових відносин, інтенсифікація суспільних відносин і міждержавних культурних зв'язків спонукають систему освіти готувати людину до життя в нових історичних умовах.

Прогностичний випереджальний характер освіти висуває перед державою непросте завдання розробки управлінських, організаційних, науково-методологічних засад оновленої системи професійної підготовки майбутніх фахівців, здатних реагувати на перманентні зміни суспільного розвитку.

На думку О. Дубасенюк, у контексті викликів 21 століття,

зумовлених системною кризою людської цивілізації, система освіти зазнає фундаментальних змін. Тому сучасна парадигма розвитку освіти в Україні має активно сприяти впровадженню інноваційних тенденцій в освітню сферу [29].

Таким чином, розвиток вищої освіти є пріоритетом для будь-якої держави, оскільки освіта справляє суттєвий вплив на складні трансформаційні процеси, що відбуваються в сучасному світі. Якісна освіта є однією з передумов національного розвитку, національної безпеки та конкурентоспроможності. Якісна освіта - інструмент економічного зростання на шляху України до європейської інтеграції. Адміністративні структури розвитку вищої освіти мають ефективно впливати на якість освітніх послуг в Україні.

1.2. Нормативно-правове забезпечення міжнародної діяльності в вищих навчальних закладах України

Нормативно-правова база системи вищої освіти визначена Конституцією України. Тим часом завдання правового розвитку узагальнено в Державній доктрині розвитку освіти, в якій викладено систему концептуальних ідей і поглядів на стратегію та основні напрями розвитку освіти до 2025 року.

У новому Законі України «Про вищу освіту» зі змінами 2022 рік №1556-VII від 01.07.2014, редакція від 01.01.2022 основною метою вищої освіти встановлено підготовку фахівців високого рівня [1].

Закон встановлює основні правові, організаційні та фінансові засади системи вищої освіти і створює умови для розширення співробітництва між державними органами та підприємствами і вищими навчальними закладами на основі принципу автономії вищих навчальних закладів з метою формування конкурентоспроможного людського капіталу для

високотехнологічного та інноваційного розвитку країни й особистого збагачення, а також для зв'язку освіти з наукою та виробництвом, а також задовольнятиме потреби суспільства, ринку праці та держави.

Міжнародний контекст законодавства у сфері освіти (у тому числі вищої) визначається насамперед умовами Угоди про асоціацію про співробітництво у сфері освіти між Україною та Європейським Союзом і іншими країнами (статті 23, 431), яка передбачає, що "...співробітництво у сфері вищої освіти, зокрема, спрямоване на те, що нижче перелічено деякі цілі співробітництва:

- реформа та модернізація системи вищої освіти;
- сприяти зближенню в галузі вищої освіти, яке відбувається в рамках Болонського процесу;
- підвищити якість і значимість вищої освіти;
- посилити співпрацю між вищими навчальними закладами та розширити можливості для вищих навчальних закладів;
- підвищити мобільність студентів і викладачів;
- спростити доступ до вищої освіти".

Ключові принципи Болонського процесу викладено в Хартії університетів, підписаній ректорами 79 університетів країни.

Важливим документом є Паризьке комюніке 2018 року Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), до якого Україна долучилася 2005 року. Поряд з академічною свободою та сумлінністю, участю студентів і співробітників в управлінні вищою освітою та громадянською відповідальністю вищої освіти та за неї, фундаментальні цінності, що лежать в основі ЄПВО, включають інституційну автономію.

У 2020 році одним із ключових завдань ЄПВО є посилення соціальної інтеграції як важливого інструменту зміцнення суспільства та рушійної сили для розкриття і розвитку талантів. Крім того, одним з основних інструментів забезпечення якості вищої освіти має стати тісна взаємодія освіти і науки.

Згідно з чинним Законом України "Про вищу освіту", підготовка фахівців на рівні вищої освіти здійснюється за такими освітніми та науковими програмами: Освітній та фаховий ступінь "молодший бакалавр" на початковому рівні (короткий цикл навчання), ступінь бакалавра на першому рівні (бакалавр), ступінь магістра на другому рівні, ступінь доктора філософії та доктора мистецтв на третьому (освітньо-науковий/освітнянсько-творчий) і ступінь доктора наук на вищому науковому рівні. Передумовою для здобуття вищої освіти є завершення повної загальної середньої освіти (стаття 17 Закону України "Про освіту").

Зокрема, у статті 42 V Закону України "Про освіту" від 05.09.2017 р. академічна сумлінність "має скеровувати учасників освітнього процесу під час здійснення навчальної, педагогічної та наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення впевненості в результатах навчання та/або наукових (творчих) здобутків". Вона вважається "набором етичних принципів і правил, встановлених законом". Згідно зі статтею 16, частина 2, пункт 8 Закону України "Про вищу освіту" (2014), внутрішня система забезпечення якості вищої освіти має забезпечувати дотримання працівниками та студентами закладів вищої освіти академічної доброчесності.

Тому закон визначає, які дії можуть продемонструвати належне застосування принципів академічної доброчесності [24].

Державна політика забезпечення якості освіти ґрунтується на конституційному праві кожного громадянина на освіту, закріпленому у статті 53 Конституції України. Основні положення щодо забезпечення реалізації цього права закріплено в Законі України "Про освіту" (2017) та "Про вищу освіту" (2014). Стаття 6 Закону України "Про освіту" встановлює засади державної політики у сфері освіти та освітньої діяльності, серед яких забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, включно з інвалідністю; відповідальність і підзвітність органів управління освітою, освітніх закладів та інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;

забезпечення державою доступу всіх громадян до всіх форм і видів освітніх послуг, а також нетерпимість до корупції і хабарництва; забезпечення державою доступу всіх громадян до всіх форм і видів освітніх послуг, а також нетерпимість до корупції та хабарництва.

Іноземці можуть навчатися у понад 240 українських вищих навчальних закладах, які пропонують доступ до вищої освіти за різними спеціальностями. Основними мовами, які викладаються в українських вищих навчальних закладах, є українська та англійська. Щороку українські навчальні заклади

Розглянемо документи, які стосуються вступу, навчання, перебування іноземців в Україні.

«Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст.179) (із змінами [№ 2623-ІХ](#) від 21.09.2022).

Цей Закон визначає правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні, та встановлює порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України.

Наступний Наказ із змінами про [«Порядок організації набору та навчання \(стажування\) іноземців та осіб без громадянства»](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 25 листопада 2013 року за № 2004/24536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272) та «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства».

Наказ визначає особливості організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства у закладах освіти незалежно, які надають освітні послуги іноземцям на підставі ліцензії на провадження освітньої діяльності, отриманої в установленому порядку.

1. Нормативно-правова база з питань перебування та навчання іноземців в Україні:

- законодавство, яким регулюються академічні питання;
- візові питання, в'їзд в Україну;
- міграційні питання.

1.1 Закон України «Про вищу освіту»

1.2 Наказ МОН від 11.12.2015 № 1272 «Порядок видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання (стажування) в Україні та їх реєстрації. Порядок організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства»

1.3 Наказ МОН від 13.10.2017 № 1378 «Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2018 році»

1.4 Наказ МОН від 05.05.2015 № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту»

1.5 Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»

1.6 Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства»

2. Візові питання, в'їзд в Україну

2.1 Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 118 Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію

2.2 Постанова КМУ від 4.12.2013 № 884 «Про затвердження Порядку підтвердження достатнього фінансового забезпечення іноземців та осіб без громадянства для в'їзду в Україну, перебування на території України, транзитного проїзду через територію України і виїзду за її межі та визначення розміру такого забезпечення»

2.3 Постанова КМУ від 4.06.2015 № 367 «Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї»

2.4 Наказ МВС від 20.07.2015 № 884 «Про затвердження Порядку обчислення строку тимчасового перебування в Україні іноземців, які є

громадянами держав з безвізовим порядком в'їзду»

2.5 Спільний наказ СБУ та МЗС від 16.02.2012 № 67/45 «Про затвердження Інструкції про порядок погодження зі Службою безпеки України оформлення віз іноземцям та особам без громадянства дипломатичними представництвами та консульськими установами України за кордоном в державі їх тимчасового або постійного проживання».

3. Міграційні питання

3.1 Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»

3.2 Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»

3.3 Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

3.4 Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 2014 р. № 121 «Про затвердження Порядку надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають або тимчасово перебувають на території України, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту».

3.5 Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2012 р. № 150 «Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України».

3.6 Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2012р. № 251 «Про затвердження Порядку оформлення, виготовлення і видачі посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання і технічного опису їх бланків та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2002 р. № 1983».

3.7 Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2014 р. № 289 «Про затвердження Порядку оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, громадянам, які проживають на тимчасово окупованій території України».

Зарахування іноземців на навчання на відповідному рівні вищої освіти здійснюється за результатами вступних випробувань з визначених предметів і мови навчання та на підставі академічних прав на продовження навчання, що надаються документом про здобутий рівень освіти в країні його походження, і врахування балів успішності, що дають право на продовження навчання на наступному рівні вищої освіти відповідно до законодавства країни, що видала документ про здобутий рівень освіти.

Усі категорії іноземців, які вступають на навчання, зараховуються до вищих навчальних закладів України на підставі наказів про зарахування, що формуються в Єдиній базі. У цьому році дозволено дистанційний вступ іноземців та осіб без громадянства до закладів освіти України протягом усього 2022/2023 року для здобуття ступенів фахового молодшого бакалавра, молодшого бакалавра, бакалавра та магістра, для навчання в аспірантурі, докторантурі, за програмами підготовчого факультету, відділення, з вивчення державної мови та/або мови навчання, а також для здобуття післядипломної освіти, підвищення кваліфікації та стажування, після онлайн-реєстрації запрошення на навчання в АС «Електронний журнал» уповноваженого МОН державного підприємства (Державне підприємство «Український державний центр міжнародної освіти», далі – УДЦМО) та отримання комплексу послуг з інформаційної та консультаційної підтримки УДЦМО.

Розроблено низку нормативно-правових актів, що регулюють процес навчання іноземців в Україні, зокрема:

1. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». Цей Закон визначає правовий статус, закріплює основні права, свободи та обов'язки іноземців та осіб без громадянства, які проживають або тимчасово перебувають в Україні, і визначає порядок

вирішення питань, пов'язаних з їх в'їздом в Україну або виїздом з України.

2. Положення про порядок видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання розроблене відповідно до законодавства України про вищу освіту, наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05.01.2016 року № 8/28138 (далі - Наказ № 1272), яким затверджено нову редакцію Порядку видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання (стажування) в Україні та їх реєстрації.

3. Прийом на навчання до закладів вищої освіти іноземців та осіб без громадянства у 2022 році здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту» та Наказу № 392 від 27.04.2022 «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році».

4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту» від 05.05.2015 № 504. Процедура визнання іноземних документів про освіту (раніше – нострифікація) має на меті забезпечити права громадян, які здобули освіту в інших державах, на продовження освіти та/або професійну діяльність в Україні та здійснюється в індивідуальному порядку. Процедура визнання іноземних документів про освіту включає в себе: перевірку автентичності документів, підтвердження статусу освітньої установи та/або Програми, оцінки кваліфікації або періоду навчання, та встановлення еквівалентності освітньому або освітньо-професійному ступеню в Україні, академічних та/або професійних прав.

5. «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 10.05.2018 № 347. Сутність ліцензування – перевірка закладу освіти щодо можливості розпочати освітню діяльність. Так, за Законом України «Про вищу освіту», освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться закладами вищої освіти, науковими установами на

підставі ліцензій (п. 1 ст. 24) [1].

Нині вищу освіту в Україні громадяни - іноземці здобувають у різних вищих навчальних закладах, в яких функціонують факультети довузівської підготовки, факультети іноземних студентів тощо.

Найпопулярнішими напрямками навчання для іноземних студентів є економіка, міжнародні відносини, лінгвістика та біологія, а також такі спеціальності, як кібернетика, генетика, медицина, фізика та хімія. Співробітники навчальних закладів намагаються вирішити проблему підвищення якості освітнього процесу. Вони наближають зміст освіти іноземних громадян до реалій їхньої професійної та громадсько-політичної діяльності на батьківщині, використовують у навчальному процесі нові результати психології та педагогіки, ведуть пошук найкращих методів і форм виховної роботи.

Навчання іноземних фахівців у нашій країні є однією з найефективніших форм культурно-наукового співробітництва, сприяє підвищенню авторитету України на міжнародній арені та є додатковим джерелом фінансування освіти.

Удосконалення системи навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах є одним із найважливіших напрямів реформування системи освіти країни та ключовим чинником розвитку України як рівноправного партнера у створенні глобального освітнього простору. Досвід закордонного навчання в українських вишах може стати цінним підґрунтям для подальшого розвитку та створення нових освітніх технологій.

Таким чином, підготовка іноземців та осіб без громадянства у ВНЗ України регламентується згідно із Положенням, законами України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами та іншими нормативними документами Міністерства освіти і науки України, Положенням про інститут, Правилами внутрішнього розпорядку, постановами Вченої ради інституту, наказами та розпорядженнями ректора.

1.3 Узагальнення міжнародного досвіду та аналіз щодо навчання іноземців та осіб без громадянства у закладах вищої освіти

Україна - велика європейська країна з населенням понад 40 мільйонів осіб, понад 70% громадян якої мають університетський диплом. Однак потенціал вищої освіти України не повністю використовується суспільством та економікою.

Так, згідно із загальним рейтингом The Good Country Index 2020, Україна посідає 76-те місце зі 153 країн, тоді як її географічні сусіди та прямі конкуренти на ринку освіти перебувають набагато вище. Польща перебуває на 31-му місці, а Німеччина - на 5-му. У компоненті рейтингу "внесок у розвиток науки і технологій" Україна посідає перше місце, Польща - 13-те, Німеччина - 23-тє і Велика Британія - 5-те, але ці високі позиції пояснюються набагато нижчим рівнем ВВП на душу населення, ніж результати науково-технічного розвитку [12].

Україна має широке поширення вищої освіти та високу частку населення традиційно шкільного віку (82,7%) і посідає 14-те місце зі 131 країни в Глобальному інноваційному індексі 2020. Охоплення нижче в Німеччині (70,2%, 28-ме місце), Польщі (67,8%, 34-те місце) та Великій Британії (60%, 46-те місце).

Україна має висококласних викладачів вишів: 2018 року 48,7% від загальної кількості викладачів університетів, інститутів та академій були докторами наук (зростання на 2,1 відсоткових пункти порівняно з 2014 роком), 11,6% - докторами наук (зростання на 2,2 відсоткових пункти) і 8,9% - професорами (зниження на 0,8 відсоткових пункти) [12].

На початку 2019/2020 навчального року кількість університетів, інститутів та академій збільшилася на 1,4% (281 установа) порівняно з 2014/2015 роком, в той час як кількість професійних училищ, коледжів та професійних шкіл зменшилася на 12,7% (338 закладів), що на 51,1% менше порівняно з 199115 роком, а мережа вищих закладів освіти скорочується. В

Україні ринкові відносини були впроваджені в усі сфери суспільства, і поряд із державними вищими навчальними закладами з'явилися приватні вищі навчальні заклади. У 2019 році кількість державних вищих навчальних закладів становила 504, тоді як кількість приватних вищих навчальних закладів стрімко скорочувалася, і в 2019 році їх залишилося 115. У сукупності на приватні та корпоративні ІПП припадає лише 18,6% [12].

Станом на 2013/2014 навчальний рік в Україні навчалось 59 226 іноземних студентів; після початку воєнного конфлікту в Україні у 2014 році та вторгнення Російської Федерації їхня кількість почала скорочуватися, зменшившись у 2017 році на 48836 або 17,5%.

Однак у 2018 році кількість іноземних студентів знову збільшилася до 54 382 осіб (11,4%). За оцінками експертів, до 2021 року їхня кількість сягне 80 000. Збільшення кількості іноземних студентів у вищих навчальних закладах України позитивно позначається на її економіці, оскільки майже всі вони навчаються власним коштом і їхні витрати на навчання зазвичай вищі, ніж в українських студентів [12].

Між тим, ринок надання освітніх послуг іноземцям є висококонкурентним і глобальним. Невжиття своєчасних та адекватних управлінських і правових рішень щодо забезпечення доступності вищої освіти, створення сприятливих і безпечних умов навчання загрожує втратою нинішніх високих позицій на світовому ринку освітніх послуг.

Студенти приїжджають в Україну переважно з Азії (особливо Центральної Азії) та Африки. Рівень середньої освіти в цих країнах не завжди задовільний, що створює певні проблеми в забезпеченні якості вищої освіти для студентів. Просування українських закладів вищої освіти на цьому сильному ринку зміцнить позиції України у світовому освітньому просторі та зробить систему вищої освіти більш стійкою.

Зарахування до початкових і перших щаблів вищої освіти багато в чому визначається кількістю випускників шкіл, які є потенційними студентами вищів; з 2003 року показник поступово знижувався і у 2018 році

становив 195,0 тис. осіб, що на 63,0% нижче, ніж у 2003 році. Така ситуація здебільшого пояснюється демографічною кризою, яка спостерігалася в Україні в аналізований період, що не могло не позначитися на кількості студентів вищих навчальних закладів.

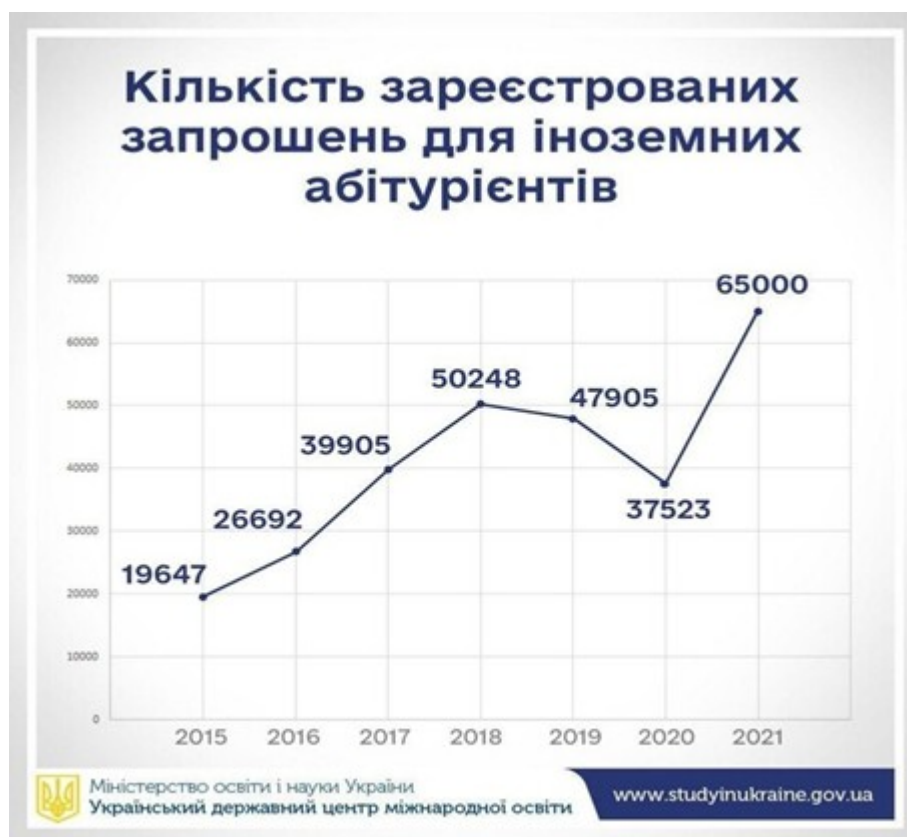

Рисунок 1.3 – Кількість зареєстрованих запрошень для іноземних студентів

В Україні офіційним державним джерелом інформації з питань навчання іноземних студентів є Український державний центр міжнародної освіти (далі – УДЦМО) Міністерства освіти і науки України.

Найчастіше здобуття вищої освіти в Україні обирають громадяни Індії, Нігерії, Марокко, Туркменістану та Туреччини (рис. 1.4).

Станом на 1 січня 2021 року кількість іноземних студентів, які навчалися в Україні складала 76 548 студентів [3].

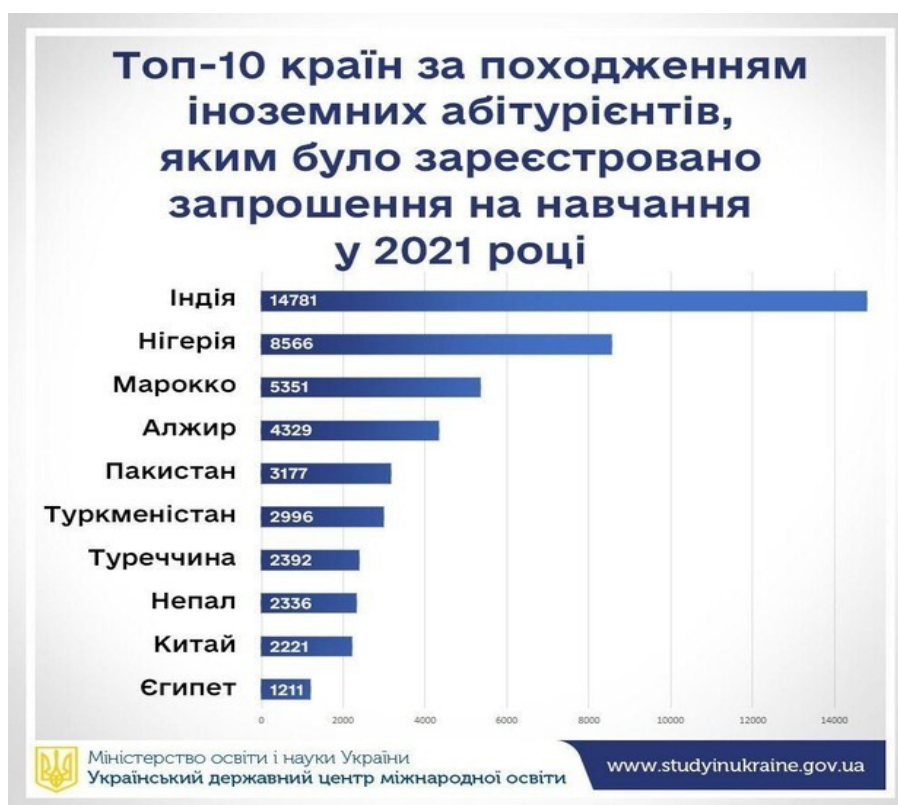

Рисунок 1.4 – Перелік країн із зареєстрованими запрошеннями

На рисунку 1.5 подані дані, щодо привабливості навчання в Україні.

На сьогодні в ЗВО України навчається 76548 іноземних студентів зі 155 країн світу, з них:

- основне навчання - 68908 студентів (90,02%)
- мовна підготовка - 4936 студентів (6,45%)
- післядипломна освіта - 1719 студентів (2,25%)
- аспірантура, докторантура – 974 студенти (1,27%)
- програми академічної мобільності - 11 студентів (0,01%).

Рисунок 1.5 – Структура відповідей іноземних студентів, щодо привабливостей навчання в Україні

Конкуренція по залученню іноземних студентів у всьому світі зростає.

Основні тенденції у сфері вищої освіти в європейських вищих навчальних закладах включають:

- впровадження новітніх інформаційних технологій та їх інтеграція в інтернет-систему;
- розвиток дистанційного навчання для студентів;
- університетизація вищої освіти, інтеграція вищих навчальних закладів (національних і міжнародних), створення університетських комплексів;
- перехід на освітні стандарти, наближені до міжнародних вимог;
- значні зміни в освіті та умовах праці призвели до різкого зростання потреби в навчанні протягом усього життя [16].

Розглянемо детальніше деякі приклади вищої освіти в різних країнах.

1. Система вищої освіти Польщі є однією з найбільш привабливих та доступних для молодих абітурієнтів та студентів.

Основні переваги:

- доступність;
- оптимальна система ціноутворення;
- широкий спектр навчальних спеціальностей;
- якісні англомовні програми;
- значна кількість стипендіальних програм та грантів для іноземних студентів;
- польські дипломи визнаються в усіх країнах Європейського Союзу, Україні, Росії та інших країнах світу;
- онлайн-реєстрація й подача документів при вступі;
- польський уряд активно заохочує прийом на роботу студентів, даючи тим самим їм можливість самостійно сплачувати своє навчання;
- якісніше житло (гуртожитки);
- доступність цін на проживання.

Особливо за останні роки рівень освіти у Польщі активно просунувся уперед, наразі польські дипломи визнаються в 47 країнах світу.

Сучасна система вищої освіти у Польщі має подібні принципи та схеми, як і у інших європейських країнах. До того ж, уряд країни прийняв закон, за яким студенти-іноземці мають право вступати до ЗВО Польщі на таких самих умовах, як і місцеві абітурієнти. Це рішення було вчасним та правильним, адже на місця громадян Польщі, які здобувають вищу освіту в країнах ЄС, змогли приїхати не менш здібні та талановиті іноземці. Кількість бажаючих навчатися у вишах Польщі щороку зростає, тому уряд зацікавлений і в тому, щоб якомога більше покращити та спростити перебування в країні для іноземних студентів.

Ще один факт на користь навчання у Польщі – відсутність спеціалізованої підготовки перед вступом. Для того, щоб стати студентом більшості польських ЗВО достатньо мати документ про закінчення школи [17].

2. Китай-зараз ця країна не тільки друга економіка світу, але й один

з провідних світових центрів освіти та науки. Держава доволі жорстко контролює освітні процеси та висуває найвищі вимоги до якості навчання. Освіта в Китаї стає все більш популярною серед іноземців.

Система освіти в Китаї за своїми стандартами близька до європейської.

Багато китайських університетів входять в ТОП 500 кращих світових університетів. Чотири з них входять в ТОП 100.

Для залучення іноземних студентів існують спеціалізовані державні грантові програми безкоштовного навчання іноземців.

Дипломи китайських ЗВО відповідають міжнародним стандартам та визнаються в більшості країн.

Основні переваги:

- місьцеве населення дуже позитивно ставиться до іноземців;
- висока якість навчання;
- Китай надає певним групам іноземних студентів стипендії на навчання;
- ціна навчання та проживання в Китаї нижча, ніж в Європі та США;
- знання китайської мови є плюсом, оскільки Китай нарощує свій вплив у світі;
- дипломи визнаються у всьому світі;
- навчатися можна англійською мовою;
- іноземні абітурієнти можуть зв'язатися з приймальною комісією ЗВО за допомогою мережі Інтернет. Якщо критерії абітурієнта задовольняють й відповідають потребам ЗВО, процедура зарахування здійснюється також онлайн.

3. можливість проживання в родинах з метою спілкування китайською мовою й проходженням більш швидкої й більш камфорної психологічної адаптації в новій країні [17].

4. Вища освіта в Німеччині — це бренд, який визначається поєднанням фінансової доступності, високих стандартів життя та кар'єрних

перспектив. Вісім німецьких ЗВО входять до ТОП-100 університетів світу за даними рейтингу QS World University Ranking 2019 року.

Основні переваги:

- висока якість освіти;
- безкоштовне навчання у державних закладах;
- зарахування в основному без іспитів;
- можливість працювати під час навчання до 20 годин на тиждень;
- фінансова підтримка молодих вчених;
- можливість подорожувати країнами Євросоюзу;
- можливість вчитися семестр-два семестри в інших країнах Євросоюзу за програмами обміну;
- різноманітні знижки та пільги під час навчання (проїзні квитки у громадському транспорті, музеї, кіно, екскурсії тощо);
- унікальна можливість отримання дозволу на проживання на 1,5 року для пошуку роботи після закінчення державного вишу;
- високий шанс працевлаштування в Європі.

Навчання у державних університетах, як правило, безкоштовне, проте є семестрові внески, розмір яких залежить від конкретного вишу (як правило 100-350 євро на семестр станом на 2019 рік).

Багато державних університетів Німеччини пропонують навчання англійською мовою, здебільшого на рівні магістратури. Під час вступу абітурієнти мають надати сертифікат TOEFL або IELTS (або інший сертифікат, залежно від університету), який підтверджує їхній рівень володіння англійською мовою та показує, що вони відповідають певним вимогам університету [17].

5. Чехія

Основні переваги:

- є можливість навчатися безкоштовно, якщо навчальна програма викладається чеською мовою;
- можливість отримувати стипендію, існують пільги для студентів;

- легкі умови вступу до ЗВО;
- вартість проживання в країні невисока;
- отримання диплому європейського зразка;
- можливість вивчення чеської мови.

6. Іспанія

Основні переваги:

- навчання у державних вищих навчальних закладах коштує недорого;
- отримання якісної освіти;
- існує багато можливостей щодо програм обміну студентами;
- можливість отримання стипендій та грантів[17].

7. Канада

Основні переваги:

- новітнє матеріальне, програмне забезпечення закладів освіти;
- удосконалення знань з англійської або французької мов;
- можливість поєднувати навчання та роботу. Під час навчання студент має право працювати до 20-ти годин на тиждень, а під час канікул повний робочий день;
- можливість після закінчення навчання, отримати дозвіл на проживання та працевлаштування.

До недоліків можна віднести досить складна система отримання візи [17].

8. Італія

До основних переваг можна віднести:

- невисока вартість навчання у порівнянні з іншими європейськими країнами;
 - можливість поєднувати навчання і роботу;
 - існують стипендії, гранти для студентів;
 - можливість навчатися на італійській та англійській мовах [17].
- ## 9. Австрія

Основні переваги:

- легкі умови вступу до ЗВО;
- можна удосконалити знання німецької мови;
- результат закінчення навчання – диплом європейського зразка;
- можливість працевлаштуватися в будь-якій країні світу;
- велика частка практичних занять у компаніях;
- проста процедура вступу;
- є змога поєднати навчання та роботу [17].
- 10. Велика Британія

Основні переваги:

- навчання в найпрестижніших ЗВО світу;
- наявність стипендіальних програм, можливість отримання студентами стипендій, які можуть покривати навчання та проживання;
- удосконалення знання англійської мови.

Недоліки:

- висока вартість навчання [17].

11. Франція

Основні переваги:

- легкі умови вступу;
- існують стипендіальні програми;
- змога вивчити або покращити французьку мову;
- навчання у Франції дозволяє студентам працювати до 19,5 годин на тиждень під час навчального семестру і повний робочий день під час канікул [17].

У світі відомі три моделі якості вищої освіти, а саме:

1. «Англійська», що базується на внутрішній самооцінці академічної спільноти. Формування такого механізму оцінки якості освіти пов'язане із значною автономією навчальних закладів у Великій Британії і децентралізацією управління освітою. У цій країні існує багаторівнева система акредитації університетів і освітніх програм. В Австралії також

панує дана модель оцінки якості освіти, запроваджено новий підхід до акредитації освітніх програм. Процедура акредитації включає, поряд із внутрішніми оцінками й гарантіями якості, зовнішні критерії та рекомендації з боку промислових підприємств.

2. «Французька» модель передбачає проведення зовнішнього оцінювання ЗВО на предмет визначення його відповідальності перед суспільством.

3. «Американська» модель, яка сьогодні фактично впроваджується в Україні, являє собою органічне поєднання зазначених двох, що дає їй значні переваги та широкі можливості при застосуванні, оскільки передбачає як суспільну, так і державну форми контролю досягнутих результатів [18].

Нині у світі існує два основні підходи в практиці освітньої політики:

- В англо-американському підході освіта - це справа індивіда, а система освіти - це індустрія освітніх послуг, до якої застосовні закони ринкових відносин;

- Німецько-російська мова визначає відповідальність держави за освіту та доступність (фінансову та фізичну) освіти для всіх верств населення [15];

Для розширення українського ринку освітніх послуг для іноземців було б ефективним розробити та впровадити експортно-орієнтовану освітню стратегію, а також реалізувати конкретні заходи в цьому процесі:

- підвищення якості освітніх послуг;
- розроблення та впровадження конкурентоспроможних і затребуваних освітніх продуктів (включно з посиленням поширення програм подвійних дипломів шляхом інтернаціоналізації навчальних програм);

- збільшити кількість курсів, що викладаються англійською мовою, особливо на популярних спеціальностях, таких як інженерна справа, медицина, державне управління, ділове адміністрування та управління;

- підвищення якості викладання англійської мови у вітчизняних

вишах);

- зміцнення репутації вітчизняних закладів вищої освіти (за рахунок збільшення присутності в міжнародних рейтингах вишів), дослідників і викладацького складу (зокрема, за рахунок просування й демонстрації наукових досягнень та освітніх інновацій на міжнародних платформах і в зарубіжних публікаціях);

- розширювати партнерські відносини між підприємствами та навчальними закладами;

- покращити умови життя;

- зміцнювати культурні зв'язки.

Для України важливо, щоб іноземні студенти інвестували значні кошти в українську систему освіти. Для подальшого стимулювання в'їзної студентської мобільності необхідно просувати Україну на міжнародному ринку освіти та створювати сприятливі умови для навчання іноземців. Одним із шляхів досягнення цієї мети є вдосконалення маркетингового комплексу української освіти.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ІЗ РОБОТИ З ІНОЗЕМЦІЯМИ У ЗВО (НА ПРИКЛАДІ ЗІЕІТ)

2.1 Характеристика та аналіз структурних підрозділів ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ»

Компанія ПРАТ " ПВНЗ ЗІЕІТ" зареєстрована 22.03.1994, юридична адреса: Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Кияшка, будинок 16-Б. Керівник організації (ректор) - ТУРОВЦЕВ ГЕННАДІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ. Розмір статутного капіталу складає 4 118 800,00 грн. На момент останнього оновлення даних 01.01.2023 стан організації - Не перебуває в процесі припинення.

Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» є недержавним ЗВО, що здійснює освітню діяльність у сфері вищої освіти за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр», «доктор філософії».

Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій було засновано у березні 1994 р. (свідоцтво про реєстрацію № 357Р, видане відділом реєстрації та єдиного реєстру Ленінської (Дніпровської) районної адміністрації Запорізької міської ради 22.03.1994р.), ліцензовано на право здійснення освітньої діяльності у відповідності до рішень Міжгалузевої акредитаційної комісії (протокол № 12 від 30.06.1994 р., наказ Міністерства освіти України № 229 від 13.07.94 року). Наказом Міністерства освіти і науки від 06.10.2016 року № 1441л інститут отримав нову (безстрокову) Ліцензію (Додаток А).

ЗІЕІТ має два структурні підрозділи:

- Криворізький відокремлений підрозділ (м. Кривий Ріг,

Дніпропетровська область);

- Структурний підрозділ «Фаховий коледж економіки та інформаційних технологій».

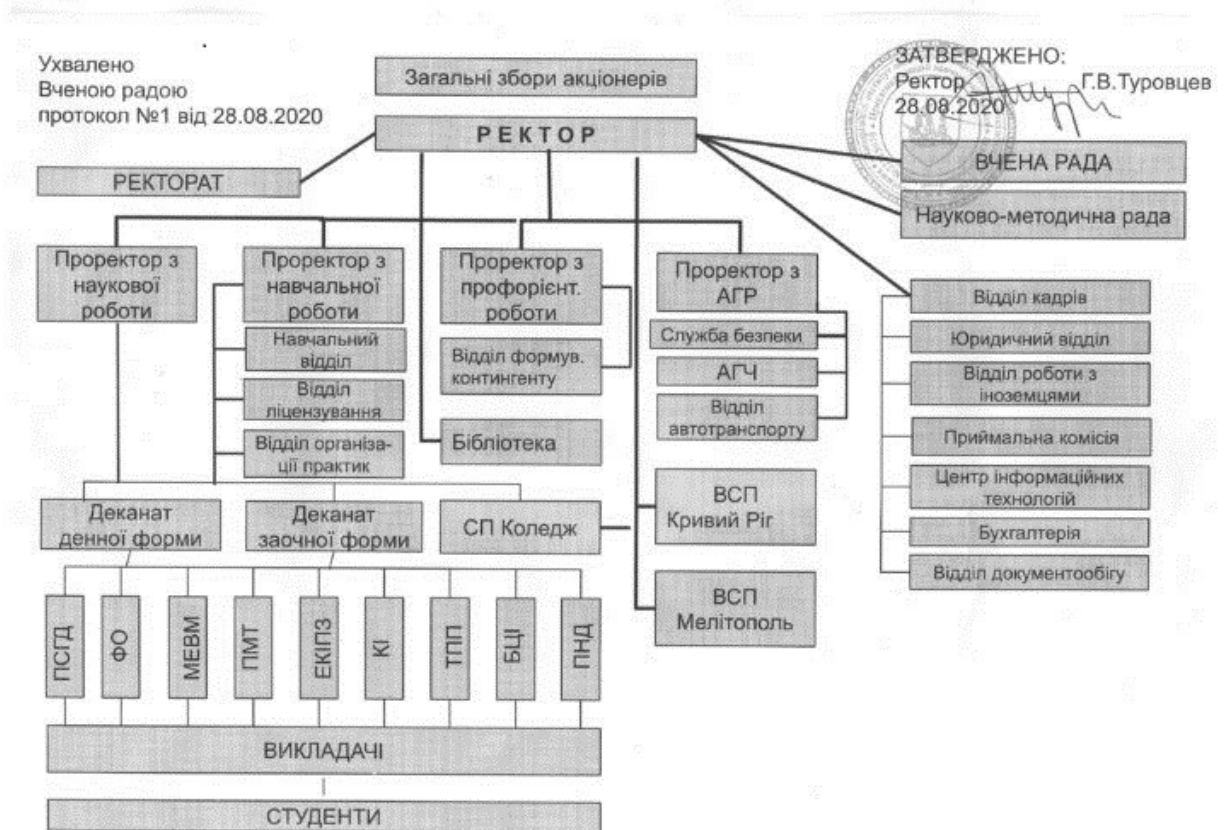

Рисунок 2.1 – Структура освітнього комплексу ЗІЕІТ

У своїй роботі працівники інституту керуються Стандартом підприємства СТП-49-2019, яке введено в дію з 01.09. 2019 року та затверджено Вченою радою ПрАТ «ПВНЗ «ЗІЕІТ», Протокол № 1 від 30.08.2019 р. (Додаток Б).

Цей стандарт підприємства встановлює основні вимоги до структури, функцій та організації роботи Вченої ради в ЗІЕІТ.

У даному ЗВО, як доречі у багатьох інших, якість освіти гарантується ректором, який делегує певні аспекти своєї влади на проректорів. Головним органом управління є вчена рада з дорадчими органами в особі науково-методичної ради. Також активну адміністративну участь беруть навчальним відділ, відділ з акредитації, деканати факультетів та приймальна комісія.

Однак у ректора є певні функціональні обов'язки, серед яких:

- організація самої діяльності ЗВО;
- вирішення питань стосовно фінансово-господарської діяльності ЗВО, затвердження структури та штатного розпису;
- видання відповідних наказів та розпоряджень, що є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу даного ЗВО;
- несе відповідальність за діяльність ЗВО перед засновниками (співвласниками) та відповідними акціонерами, головним органом яких є відповідна рада;
- розпорядження майном та коштами ЗВО;
- відповідає за виконання фінансового плану ЗВО;
- здійснює укладання договорів;
- вирішує кадрові питання ЗВО;
- забезпечення охорони праці, законності та порядку;
- визначає обов'язки відповідних працівників щодо їх функцій;
- формування контингенту здобувачів вищої освіти;
- здійснює прийом, відрахування, поновлення на навчання здобувачів вищої освіти з урахуванням пропозицій органів студентського самоврядування;
- забезпечення організації та здійснення контролю з виконання навчальних планів здобувачів вищої освіти та відповідних силабусів;
- контроль за дотримання усіма учасниками освітнього процесу відповідної дисципліни;
- здійснення контролю за якістю усіх видів робіт НПП;
- забезпечення усіх умов для роботи громадських установ за контролю за діяльністю ЗВО;
- сприяння та створення відповідних умов для органів студентського самоврядування, організацій профспілок працівників ЗВО та здобуваїв освіти, ГО, що можуть вести свою діяльність у ЗВО;
- сприяння здоровому способу життя та зміцненню усіх учасників

освітнього процесу ЗЕІТ;

- здійснення інших передбачених статутом повноважень.

Вчена Рада, як головний орган правління згідно до Закону України «Про Вищу освіту» має певну ланку стратегічних уповноважень, серед яких:

- визначення стратегії та перспектив з розвитку усіх видів діяльності ЗВО;

- розробка та подання до вищого органу ГО проекту Статуту ЗВО зі змінами та доповненнями;

- здійснення ухвалення фінансового плану та річного фінансового звіту ЗВО;

- визначення системи та затвердження процедури системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

- схвалення рішення щодо створення або реорганізацію чи ліквідацію власних структурних підрозділів;

- здійснення обрання за конкурсом відповідних адміністративних працівників та НПП щодо заміщення вакантних посад;

- затвердження ОП та силабусів для кожної спеціальності та відповідного рівня;

- ухвалення рішень з питань освітнього процесу та його організації, графіків навчального процесу відповідних рівнів;

- затвердження зразку та порядку виготовлення та видачі документу про освіту;

- затвердження положень та стандартів підприємства з процедури видачі документів здобувачам у тому числі спільних та подвійних дипломів;

- ухвалення основних напрямів з усіх основних видів діяльності ЗВО (у т.ч. наукова та інноваційна);

- оцінення науково-педагогічної діяльності НПП та відповідних підрозділів;

- ухвала щодо присвоєння відповідних вчених звань та наукових ступенів НПП на затвердження до атестаційної колегії МОНУ;

- приймання остаточних рішень щодо визнання іноземних документів про вищу освіту, прийняття на роботу НПП, тощо.

Рівень контролю якості вищої освіти на факультетському рівні забезпечується деканатом відповідного факультету у особі декану, його заступнику, під безпесерднім контролем зі сторони вченої ради та її дорадчих органів Інституту.

Деканати інституту здійснюють ланку наступних рішень, а саме:

- загальна організація освітнього процесу з питань планування і реалізації заходів внутрішнього контролю з відповідним аналізом його ефективності;

- організація зовнішнього контролю за якістю освітнього процесу та вищої освіти;

- контроль за діяльністю кафедр стосовно організації освітнього процесу;

- контроль за виконанням організаційно-розпорядчих документів;

- контроль за виконанням та дотриманням навчального процесу згідно з графіком;

- організація співпраці з органами студентського самоврядування у питанні навчального процесу відповідно до всіх його учасників;

- сприяння формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачу вищої освіти з відповідним методично-організаційним забезпеченням.

Окрім того факультет здійснює контроль якістю освітнього процесу та вищої освіти через наступні дії:

- перевіряє якість кафедральної організації освітнього процесу та навчально-методичних комплексів освітніх компонент;

- сприяє формуванню освітніх програм, та навчальних планів за освітніми програмами з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти;

- здійснює відвідування планових та позапланових відкритих занять;

- організовує та контролює проведення заходів щодо перевірки

залишкових знань студентів у вигляді ректорського контролю;

- сприяє запобіганню або виявленню плагіату, інформує студентів о дотриманні академічної доброчесності під час написання творчих робіт;
- взаємодіє зі представниками студентського самоврядування.

Управління на рівні департаменту здійснюється керівником департаменту.

- забезпечує якісну організацію навчального процесу на факультетах;
- контролює виконання індивідуальних планів викладачів та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечує впровадження організаційно-розпорядчих документів на рівні інституту та департаменту;
- забезпечує внутрішній і зовнішній контроль та моніторинг якості освітньої діяльності, якості вищої освіти тощо.

Способи, за допомогою яких завідувачі кафедр здійснюють контроль за якістю освітньої діяльності та вищої освіти, включають у себе;

- участь у розробленні освітніх програм у своїй галузі знань;
- забезпечення підготовки викладачів комплексом академічних методів і методик викладання;
- перевірку виконання індивідуальних планів учителів;
- контроль присутності лекторів на заняттях тощо.

Контроль освітнього рівня за якістю освітньої діяльності та якістю вищої освіти забезпечується педагогічними працівниками відповідно до їхніх посадових обов'язків, безпосередньою участю в освітньому процесі, забезпеченням виконання вимог освітньої програми, самоврядністю, забезпеченням і вимірюванням якості освітньої діяльності студентів і власної освітньої діяльності у закладах вищої освіти, дотриманням норм освітньої етики та академічної доброчесності.

Управління на рівні студентів здійснюється органами студентського самоврядування та студентами через низку заходів з моніторингу та управління. Важливим чинником підвищення якості освітнього та наукового

процесу є рейтингова система оцінювання діяльності викладачів, яка успішно функціонує в багатьох вищих навчальних закладах України.

Проаналізуємо Положення про відділ з роботи з іноземцями та особами без громадянства ПАТ "ВНЗ "Запорізький університет економіки та інформації".

Положення розроблене згідно із Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (із змінами), «Про закордонних українців», постановами Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 р. № 136 від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 10.05.2018 №347 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12 2015 р. №1187, «Про навчання іноземних громадян в Україні» (із змінами), від 15.02.2012 р. № 150 «Про затвердження Порядку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України», від 11 вересня 2013 року № 684 «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства», яке встановлює основні вимоги до організації освітнього процесу для іноземних студентів в ЗІЕІТ.

Положення про відділ роботи з іноземцями та особами без громадянства вводиться в дію з 15.09.2021 року. Погоджено та затверджено рішенням Вченою радою ПВНЗ «ЗІЕІТ» Протокол № 1 від 14.09.2021 р.

Відділ роботи з іноземцями та особами без громадянства є структурним підрозділом Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій підпорядковується ректору інституту та діє на підставі Статуту інституту, цього положення та у своїй практичній роботі керується наказами Міністерства освіти і науки України, чинним законодавством, наказами та вказівками ректора.

Відділ роботи з іноземними студентами створюється, реорганізується та ліквідується рішенням Вченої ради інституту, про що видається наказ ректора Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій.

На посаду начальника відділу призначаються особи, які мають досвід роботи з іноземними громадянами, з оформлення в'їзних – виїзних документів та інших документів, що стосуються іноземних студентів.

Відділ виконує всі накази і розпорядження по інституту в частині, що стосується його діяльності.

При виконанні покладених на відділ завдань та функцій, він у встановленому порядку взаємодіє з іншими структурними підрозділами інституту.

До основних обов'язків можна віднести:

- забезпечення діяльності Інституту згідно діючого законодавства України на започаткування та провадження освітньої діяльності для іноземців та осіб без громадянства за умови дотримання вимог, передбачених ліцензійними умовами;

- організація навчального процесу підготовки фахівців для зарубіжних країн за різними освітніми ступенями (бакалавр, магістр) у тому, що стосується оформлення запрошень на навчання та забезпечення перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні;

- здійснення оформлення документів іноземців та осіб без громадянства, які вступають на навчання до інституту, (комплектування документів для оформлення посвідок на тимчасове проживання в Україні і подача їх до ДМС України), супровід поданих документів, контроль за отриманням посвідок іноземцями та особами без громадянства;

- здійснення організації заходів щодо перебування іноземних громадян на території України на законних підставах (реєстрація за місцем проживання, оформлення та обмін посвідок на тимчасове проживання в Україні, постановка на облік іноземних студентів, які поновлені або переведені на навчання в Інституті після інших навчальних закладів України) та візове обслуговування іноземних студентів, інших іноземних громадян, що перебувають на тривалий час в Україні на запрошення ЗІЕІТ;

- контролювати своєчасну реєстрацію та зняття з реєстраційного обліку

іноземних громадян та осіб без громадянства (студентів і слухачів Інституту) за місцем проживання та анулювання їхніх дозволів на тимчасове проживання. Своєчасний розгляд можливих порушень вимог до перебування іноземців та осіб без громадянства (студентів і стажистів Інституту) в Україні;

- підготовка та подання наказів про прийом та відрахування іноземних студентів;

- підготовка відповідних звітних документів і довідок за запитами Міністерства освіти України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної прикордонної служби України, Запорізької обласної державної адміністрації, посольств та інших організацій в Україні та за кордоном (включно з інформацією щодо попередніх випускників, як інших громадян, так і громадян України за кордоном);

- організація з підготовки та управління документами про освіту, виданими Всеукраїнською Федерацією іноземним студентам, які під час навчання або після закінчення навчання перевелися в інші навчальні заклади або покинули їх;

- сприяння та надання необхідної інформації іноземним посольствам і консульствам з питань перебування та навчання їхніх громадян у ЗІЕІТ.

До завдань відділу відносяться:

- пошук іноземних партнерів для співробітництва. Участь у роботі щодо залучення іноземних громадян та осіб без громадянства на навчання в Інституті;

- підтримка зв'язків між ЗІЕІТ та іноземними освітніми закладами;

- реклама інституту за кордоном;

- організація навчального процесу підготовки іноземних громадян до вступу в вищі навчальні заклади (підготовче відділення);

- робота з іноземними студентами інституту.

Перерахуємо функції Відділу:

1. Відділ інформує підрозділи про нові нормативно-правові положення

стосовно питань міжнародних відносин та про зміни, внесені до чинних раніше, конкретизує їх відповідно до умов інституту і допомагає впровадженню у практику;

2. Відділ бере участь у контролі за виконанням рішень Вченої ради та наказів стосовно міжнародних відносин іноземних студентів інституту.

Співробітники відділу несуть особисту відповідальність за належне виконання своїх функціональних обов'язків, за дотримання Правил внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, здійснюють взаємозв'язок з іншими підрозділами інституту для вирішення виробничих питань та зв'язки з Міністерством освіти і науки України, з Міжнародним центром освіти, зі спорідненими підрозділами та відділами інших навчальних закладів вищих навчальних закладів освіти – з питань що входять до компетенції відділу, обміну інформацією та досвідом роботи.

В процесі розвитку інституту, зі зміною його управлінської структури можлива реорганізація відділу. Ліквідація відділу чи виділення окремих напрямів роботи можливе за наказом ректора, за попереднім рішенням Вченої ради.

2.2 Діагностика механізму адміністрування структурних підрозділів ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ»

ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ» є сучасною освітньою установою європейсько рівня.

Ректор ЗІЕІТ – доктор фізико - математичних наук, професор Туровцев Геннадій Володимирович

Освіта та наукові ступені:

1977 – Харківський інститут радіоелектроніки (Харківський національний університет радіоелектроніки), з відзнакою, спеціальність «Прикладна математика». 1982 – кандидат фізико-математичних наук, спец. 01.02.04. 1992 – доктор фізико-математичних наук, спец. 01.02.04.

Наукове звання: професор за кафедрою математичних методів економіки та інформаційних технологій, 1994 р.

Керівництво інституту:

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи – доктор соціологічних наук, професор Швець Дмитро Євгенійович.

Проректор з наукової роботи – доктор технічних наук, професор Переверзєв Анатолій Васильович.

Проректорка з науково-педагогічної роботи та формування контингенту – Боярова Тетяна Олександрівна.

Проректор з адміністративно-господарської роботи – Примаков Павло Олександрович.

Рисунок 2.2 – Професорсько - викладацький склад ЗІЕІТ

Навчальний процес забезпечують сім кафедр. В університеті 94 викладачі: 15% - доктори наук, професори; 46% - кандидати наук, доценти.

Місія полягає в інтеграції інтелектуальних, соціальних та освітніх функцій. Це досягається шляхом розробки освітньої програми з освітньою та соціальною складовою, яка розвиває інтелектуальні здібності та розуміння фундаментальних цінностей цивілізації та людства.

Навчальний процес в інституті ведеться державною мовою.

Інститут готує фахівців за такими рівнями вищої освіти:

Перший рівень (бакалаврат).

Вища освіта на рівні бакалаврату спрямована на здобуття студентами теоретичних знань і практичних навичок, достатніх для успішного виконання обов'язків за обраною спеціальністю. На цьому рівні присвоюється ступінь бакалавра. Це ступінь вищої освіти, що присуджується в результаті успішного завершення освітньої або професійної програми студентом вищого навчального закладу, має 180-240 кредитів ECTS і стандартний термін навчання від трьох до чотирьох років.

Ступінь бакалавра може бути присвоєно тим, хто здобув середню освіту або короткостроковий ступінь бакалавра (молодший спеціаліст).

Ступені бакалавра на основі короткотермінового ступеня бакалавра (короткотерміновий професійний ступінь) присуджуються за навчальними програмами зі скороченою тривалістю навчання (два-три роки) та обсягом 120-180 кредитів ECTS для освітніх і професійних програм.

Другий (магістерський) рівень.

Ступінь магістра спрямований на набуття поглиблених теоретичних і практичних знань, навичок і компетенцій в обраній спеціалізації (або спеціалізованій галузі), загальних засад методології наукової та професійної діяльності та інших компетенцій, достатніх для ефективного виконання інноваційних завдань професійної діяльності на даному рівні. На цьому рівні присвоюється ступінь магістра. Рівень вищої освіти, що присвоюється в результаті успішного завершення відповідної освітньої та професійної програми студентом вищого навчального закладу. Обсяг магістерської програми становить 90 кредитів ECTS, а стандартний термін навчання - 1,5 року.

Володарі ступеня бакалавра або спеціаліста мають право на здобуття ступеня магістра.

Рівень 3 (освітній та науковий).

Освітній та науковий рівень вищої освіти покликаний забезпечити

студентам можливість генерувати нові ідеї, розв'язувати складні проблеми у сфері професійної, науково-дослідницької та інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та освітньої діяльності, набути теоретичних знань, вмінь та інших компетентностей, достатніх для проведення власних досліджень і забезпечення наукової новизни, теоретичної та практичної значущості їх результатів. Мета - набуття теоретичних знань, навичок та інших компетентностей.

НПП беруть активну участь у Міжнародних конференціях, що відображається у звітах викладачів. Навчання, викладання та наукові дослідження в межах ОП, пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО, здійснюються завдяки можливості відвідування лекцій та семінарів, які проводяться науковцями закордонних закладів вищої освіти, з якими укладені угоди про наукову співпрацю.

В межах співробітництва зі Службою Старших Експертів (Senior Experten Service (SES) Федерального Міністерства торгівлі та розвитку ФРГ, в рамках проекту UA-SAPINSTI/71862091, в вересні 2018 року відбулося навчання викладів і студентів інституту у експерта SES Клауса Румера, про що отримали Certificate of Attendance «Innovation management, international cooperation, entrepreneurship, economy features and information society» // SES (senior experten service) Dr.-Ing. Klaus Rumer// Zaporizhzhya 10-29 September 2018.

Науково-дослідна робота студентів у Запорізькому інституті економіки та інформаційних технологій щорічно проводиться студентська наукова конференція. Дослідницька робота сприяє творчій реалізації отриманих в інституті знань, умінь і навичок. Залучення до науково-дослідної роботи студентів ЗІЕІТ дозволяє використовувати їх потенціал для вирішення актуальних проблем в різних галузях науки і техніки. Щорічна студентська конференція підводить підсумки наукових досягнень студентів інституту.

Робота конференції проводиться в формі пленарного та секційних засідань. Основні напрямки роботи конференції:

- Економіка і підприємництво
- Менеджмент і адміністрування
- Інформатика та обчислювальна техніка
- Гуманітарні науки

Чисельність фахових публікацій за 2020-2021 р.р. складає понад 140 статей, 5 монографії і навчальних посібників. За 2020-2021 р.р. захищено 1 докторську дисертацію (Михайлик Денис Павлович, спец. 08.00.04) та НПП отримали вчене звання доцента (Оглобліна В.О., Власенко Л.В., Бублей Г.О.).

Результати наукової діяльності науково-педагогічних працівників інституту публікуються в українських та зарубіжних фахових та індексованих виданнях та у загальноінститутському збірнику наукових праць.

У ЗІЕІТ створено систему професійно-педагогічного розвитку викладачів, яка забезпечує розвиток педагогічної кваліфікації, що відповідає сучасним вимогам. Університет підвищує кваліфікацію викладачів, спрямовуючи їх до аспірантури та докторантури і ставлячи їх на роботу до провідних учених.

Професійна освіта і підвищення кваліфікації НПП є одним з важливих завдань ЗВО та випускових кафедр. Підвищення кваліфікації є обов'язковою умовою обрання на посаду за конкурсом чи укладання трудового договору з НПП. ЗВО має налагоджену систему професійного розвитку НПП. НПП мають змогу підвищувати рівень професійності шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації та закордонних стажувань.

З 2020 р. пройшли підвищення кваліфікації за кордоном професор Швець Д.Є., доцент Оглобліна В.О., професор (Республіка Польща), професор Туровцев Г.В. (Великобританія), доцент Шимкевич К.О. (Краків Польща). 2020-2021 н.р. - доцент Шимкевич К.О. (Certificate of scientific and pedagogical internship at the Faculty of Political Sciences, University of Zagreb from 12th October to 22d November 2020. Zagreb, Vukovar, Croatia), доцент Власенко Л.В. (Сертифікат № HR 9324 від 02.10.2020 Університет Пула

Хорватія, Католицький університет Польща, Центр стратегічних інновацій та прогресивного управління Україна).

Відділ по роботі з іноземними громадянами є підрозділом управлінської структури інституту, який створено для забезпечення розвитку і поглиблення дружніх зв'язків із зарубіжними вузами, участі у розробці та впровадженню програм переходу інституту до Болонської системи вищої освіти, сприяння у вдосконаленні учбового процесу, залучення студентів до участі в програмах обміну та набутті базових знань у галузі зовнішньо – економічної діяльності.

Свою роботу відділ планує і виконує в межах компетенції, визначеної Положенням та окремих доручень ректора. Вказівки, вимоги, розпорядження відділу стосовно здійснення міжнародних зв'язків формуються від імені ректора і є обов'язковими для виконання кафедрами інституту, деканатами факультетів, професорсько-викладацьким складом.

Також робітники відділу керуються в своїй роботі Нормативно-правовим забезпеченням, яке стосується іноземних студентів: постановами Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року № 136 «Про навчання іноземних громадян в Україні», від 11 вересня 2013 року № 684 «Деякі питання набору для навчання іноземців та осіб без громадянства», наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 листопада 2013 року за № 2004 / 24536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272).

Відділ по роботі з іноземними студентами як структурний підрозділ ЗІЕІТ забезпечує залучення іноземних слухачів/студентів до навчання в інституті та забезпечення процедури вступу, зарахування, визнання документів про попередню освіту, документування посвідкою на тимчасове проживання з метою навчання. Відділ по роботі з іноземними громадянами очолюється начальником відділу, який призначається і звільняється з посади

наказом ректора інституту.

З березня 2021 року керівником відділу по роботі з іноземними студентами стала фахівець Антоненко Тетяна Олександрівна.

Діяльність відділу спрямована на забезпечення та організацію навчально-методичного, науково-технічного співробітництва з зарубіжними вузами, науковими організаціями та установами.

З початку існування, Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій, відділ по роботі з іноземними студентами активно вивчає та розвиває міжнародну співпрацю у сфері вищої освіти. Цей відділ представляє інститут на світовій арені під час міжнародних зустрічей з посольствами, організаціями, фірмами, під час різних міжнародних конференцій та семінарів. Робота відділу реалізується у наступних напрямках:

- розробка та підписання договорів співпраці з закладами вищої освіти та організаціями;
- розвиток та підтримка міжнародної співпраці між ЗІЕІТ та іншими місцевими та іноземними організаціями та установами;
- залучення іноземних викладачів до процесу викладання в ЗІЕІТ;
- пошук міжнародних грантових програм, розробка заявок та участь у проектах в межах цих програм;
- організація та координація процесу обміну студентами та академічним персоналом з іноземними установами;
- представництво інституту на міжнародних форумах, виставках, наукових співтовариствах та асоціаціях в Україні та закордоном;
- зустріч та супровід іноземних делегацій та представників іноземних організацій;
- підтвердження документів про навчання за запитом;
- розміщення реклами ЗІЕІТ у міжнародних виданнях, довідниках та рейтингах;
- допомога у впровадженні та організації дистанційної форми навчання.

Організація та проведення виховної та культурно-просвітницької роботи з іноземними учнями, ознайомлення їх із загальноприйнятими нормами поведінки, законами України, положенням про навчання в Україні громадян зарубіжних країн, правилами проживання та пересування іноземних громадян на території України, а також правилами внутрішнього розпорядку університету та гуртожитків.

Відділ по роботі з іноземними студентами також займається процедурою визнання іноземних документів про освіту (раніше відома як нострифікація), яка спрямована на забезпечення права громадян, які здобули освіту за кордоном, на продовження навчання та професійну діяльність в Україні і здійснюється окремо.

Визнання іноземних документів про освіту в Україні здійснюється у повній відповідності до Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському просторі, ратифікованої Законом України № 1273-XIV від 3 грудня 1999 року, та рекомендацій Конвенції.

В результаті процедури визнання власник документа, виданого навчальним закладом іншої країни, може отримати свідоцтво, що підтверджує його право на продовження навчання або працевлаштування за фахом у вищому навчальному закладі в Україні або в навчальному закладі на всій території України. Такі довідки видаються на підставі рішення компетентного органу (вищого навчального закладу або Міністерства освіти і науки України).

Відповідно до Закону України "Про вищу освіту", процедура визнання іноземних документів про освіту була суттєво реформована. Нормативно-правовим актом, що регулює процедуру погодження з усіма компетентними органами в Україні, є наказ Міністерства освіти і науки України № 504 від 05.05.2015 р. (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukraini za № 614/27059 від 27.05.2015 р.). Цим наказом запроваджено процедуру визнання документів про вищу освіту та документів про середню освіту, середню професійну освіту та професійно-технічну освіту, здобутих в іноземних

вищих навчальних закладах.

На сьогодні в ЗІЕІТ на рівнях вищої освіти здійснюється підготовка молодших спеціалістів, бакалаврів, магістрів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Перелік спеціальностей, з підготовки

№ з/п	Шифр та назва галузі знань	Код та назва спеціальності	Освітній ступінь
1	03 Гуманітарні науки	035 Філологія	бакалавр, магістр
2	05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
3	07 Управління та адміністрування	071 Облік і оподаткування	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
4		072 Фінанси, банківська справа та страхування	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
5		073 Менеджмент	бакалавр, магістр
6		075 Маркетинг	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
7		076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
8	08 Право	081 Право	бакалавр
9	12 Інформаційні технології	121 Інженерія програмного забезпечення	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
10		122 Комп'ютерні науки	бакалавр
11		123 Комп'ютерна інженерія	молодший спеціаліст, бакалавр, магістр
12	19 Архітектура та будівництво	192 Будівництво та цивільна інженерія	бакалавр, магістр
13	24 Сфера обслуговування	242 Туризм	молодший спеціаліст, бакалавр
14	28 Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	бакалавр, магістр
15	29 Міжнародні відносини	292 Міжнародні економічні відносини	бакалавр, магістр
Освітньо - науковий ступінь			
1	05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка	Доктор філософії
2	07 Управління та адміністрування	073 Менеджмент	Доктор філософії
3	10 Природничі науки	105 Прикладна фізика та наноматеріали	Доктор філософії

20.04.2022 року ЗІЕІТ отримано сертифікат про акредитацію ОПП 081 Право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти терміном до 01.07.27р.

2.3 Стратегія освітніх послуг з вищої освіти для іноземних студентів та осіб без громадянства ПрАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ»

Надзвичайно важливим кроком для популяризації вищої освіти України на світовому ринку освітніх послуг, поширення в інформаційному просторі іноземних країн відомостей про здобуття вищої освіти в Україні та збільшення чисельності іноземних студентів стало затвердження Урядом України 21 квітня 2021 року Плану заходів щодо популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів відповідно до Указу Президента України № 210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні».

Метою є забезпечення позитивного іміджу України як міжнародного освітнього центру та реалізація потенціалу закладів освіти на міжнародному ринку освітніх послуг.

Серед завдань, які зможуть досягти мети, наступні:

- сприяння реалізації можливостей і здібностей молоді незалежно від географічного, фінансового та соціального походження;
- розробка конкурентоспроможних освітніх програм для іноземних здобувачів освіти та їх промоція на світовому ринку освітніх послуг;
- створення умов застосування інструментарію цифрового маркетингу для підвищення комунікаційної взаємодії з цільовими аудиторіями;
- удосконалення механізму залучення кращих іноземних здобувачів освіти та їх супроводу під час навчання;
- підвищення ефективності взаємодії з учасниками глобального ринку освітніх послуг;
- формування та розвиток партнерських взаємовідносин з іншими країнами щодо залучення студентів за державними програмами отримання освіти за кордоном;
- створення системи інформування різними іноземними мовами про

можливості та особливості вітчизняної системи вищої освіти;

- модернізація освітнього середовища та створення комфортних умов для навчання та перебування іноземних студентів в Україні.

Для вищої освіти в Україні збільшення експорту освітніх послуг є вигідним насамперед з економічного погляду. Особливо в умовах недостатнього фінансування освітнього сектору, професійна підготовка іноземних фахівців стала одним із найприбутковіших джерел доходу.

По-друге, у плані підвищення якості освіти. Прагнення залучити іноземних студентів спонукає українські університети розвивати систему фахової підготовки відповідно до вимог світового ринку праці до якості освіти та сектору підготовки кадрів.

Водночас у системі вищої освіти існує низка проблем, які, поряд із серйозними зовнішніми та внутрішніми викликами, створюють ризики та негативно впливають на можливості розвитку.

Проблеми розвитку експорту вищої освіти в Україні можна поділити на дві групи

1. організаційні та правові проблеми в розвитку експорту освіти. В Україні існує складна та бюрократична система первинного запрошення іноземних студентів. Наприклад, процес отримання візи для індійського студента займає від двох до трьох місяців. До речі, у країнах, зацікавлених в експорті вищої освіти, оформлення в'їзних документів може займати до двох тижнів.

За даними Міністерства освіти і науки України, лише за один рік через невирішені проблеми з отриманням в'їзних віз в Україну було втрачено близько 70 мільйонів доларів США. Мережа закордонних рекрутингових центрів при українських університетах розвинена слабо, тому процвітають посередники. Українське законодавство змушує іноземців звертатися по допомогу до консалтингових фірм, що значно збільшує витрати іноземних заявників.

Часто виникають проблеми з Державною міграційною службою

України та Міністерством внутрішніх справ. Іноземні студенти кажуть, що ці агенції ставляться до них як до злочинців і поширюють негативну інформацію про Україну.

Не вирішено проблему прийому до вищих навчальних закладів на підставі академічних результатів, отриманих іноземцями під час навчання за кордоном. Українські виші мають приймати студентів, які провчилися три роки в бакалавраті в іншій країні, тільки на перший курс.

Натомість багато вищих навчальних закладів в інших країнах приймають студентів із третього курсу.

Існують також складні питання, пов'язані з визнанням українських дипломів за кордоном.

Питання оплати праці іноземних лекторів не врегульовано, що обмежує запрошення висококваліфікованих лекторів з інших країн.

Іноземні студенти не мають права на працевлаштування під час навчання, що не дає змоги студентам із бідних родин покращити своє економічне становище. Викликає занепокоєння і високий рівень корупції у відносинах з іноземними студентами.

2. Якість освіти та впровадження сучасних форм навчання Бракує нових навчальних програм і курсів, які б відповідали міжнародним вимогам, щоб випускники були спроможні працювати в глобальній економіці. Реалізації програм подвійних дипломів перешкоджає відсутність нормативної підтримки та проблеми, пов'язані з координацією обсягу та змісту освіти.

Наукові елементи, які є основоположними для освітнього процесу, відсутні, особливо в дослідницьких університетах (незадовільні навчальні матеріали, лабораторна інфраструктура, освітні послуги та аудиторні приміщення).

Лише деякі програми в українських вищих навчальних закладах викладають англійською мовою, а якість викладання англійської мови подекуди доволі низька. Навпаки, у багатьох країнах-експортерах освіти

збільшується частка курсів англійської мови, що забезпечує інтерес іноземних студентів [18].

Післядипломна освіта для іноземців поступово розвивається (у розвинених країнах вона становить лише 30% від загального обсягу закордонної підготовки).

Дистанційні освітні технології та електронне навчання ще не набули широкого поширення в Україні, а створення віртуальних (мережевих) і транснаціональних університетів не просунулося. Важливо, що експортно-орієнтовані освітні програми, що базуються на сучасних технологіях, можуть бути реалізовані з меншими витратами, оскільки не потребують будівництва об'єктів і розвитку інфраструктури для життя студентів.

Українські вищі навчальні заклади мало беруть участь у створенні та функціонуванні міжнародних освітніх консорціумів і мереж, що дали б їм змогу брати активнішу участь у розвитку освіти й науки, обміні новими програмами, методами навчання та дослідженнями.

Необхідна низка заходів для зміцнення позицій України на міжнародному ринку послуг вищої освіти.

У разі коли заклад вищої освіти, який розташований у районі (зоні) ведення воєнних дій, не має можливості забезпечити належні та безпечні умови проведення навчання здобувачів вищої освіти виконується за погодженням з центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить заклад вищої освіти, здійснюється вимогам освітньої програми.

Отже, іноземні студенти, які прагнуть повернутися з метою продовження або закінчення свого навчання у закладах вищої освіти України, мають можливість долучитися до освітнього процесу з урахуванням особливостей його організації у період воєнного стану. З будь-яких питань щодо навчання або отримання відповідних документів про освіту іноземні студенти мають звертатися безпосередньо до закладів вищої освіти України.

14 квітня 2022 року на сайті Кабінету Міністрів України було

опубліковано [розпорядження від 23 лютого 2022 року № 286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки»](#).

Цей документ є надзвичайно актуальним і важливим, оскільки він присвячений періоду вступу України до Європейського Союзу. Цілі та завдання стратегії є детальною дорожньою картою для відбудови та продовження реформування повоєнної системи вищої освіти. Реалізація завдань, викладених у Стратегії, сприятиме пом'якшенню руйнівних наслідків повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію незалежної України.

На основі аналізу динаміки розвитку вищої освіти в Україні, враховуючи думки експертів Робочої підгрупи з розробки стратегії та зважаючи на світові тенденції розвитку вищої освіти, визначено сильні та слабкі сторони національної системи вищої освіти, можливості для подальшого розвитку та загрози з боку зовнішнього середовища; на основі проведеного SWOT-аналізу, Україна розроблено сценарії (песимістичний, реалістичний та оптимістичний) розвитку вищої освіти в країні.

Варто зазначити, що документ передбачає реалізацію 5 стратегічних цілей.

1. Ефективність управління в системі вищої освіти.
2. Довіра громадян, держави та бізнесу до освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладів вищої освіти.
3. Забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної вищої освіти, яка є доступною для різних груп населення.
4. Інтернаціоналізація вищої освіти України.
5. Привабливість закладів вищої освіти для навчання та академічної кар'єри.

Очікуваним результатом реалізації Стратегії є створення сучасної ефективною системи вищої освіти, яка задовольняє потреби громадян, економіки та суспільства, має гідну репутацію та є конкурентоспроможною

на внутрішньому та світовому ринку освітніх послуг.

Крім цього, розпорядженням КМУ схвалено операційний план реалізації у 2022–2024 роках Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки.

Спільнота іноземних студентів упродовж останніх восьми років стала однією із родзинок ЗІЕІТ, показником престижу здобуття освіти саме у цьому виші.

Перед ЗІЕІТ постають як зовнішні ризики (конкуренція, технологічні виклики, політичні, правові, економічні ризики), так і внутрішні (недостатня відповідальність, матеріальні і відсутність коштів для розвитку, низький рівень підготовки абітурієнтів, недоліки в системі управління, застарілість наукової та навчально-лабораторної бази, слабкість маркетингової політики) (рис. 2.4.).

Рисунок 2.4 – Ризики, які стоять перед закладами вищої освіти

Тому динамічно розвиватися можуть ті навчальні заклади, які йтимуть назустріч абітурієнту, будуть гнучкі у своїх планах, підтримуватимуть

зворотній зв'язок зі своїми споживачами та задовольняти їхні вимоги.

За результатами роботи сформульовано наступні стратегічні цілі відділення по роботі з іноземними студентами:

- популяризація ЗІЕІТ за кордоном;
- інформаційна підтримка та реклама;
- партнерство та міжнародне співробітництво;
- аналітична діяльність;
- формування сталих відносин з іноземними випускниками ЗІЕІТ;
- сприяння соціокультурній адаптації іноземних студентів в ЗІЕІТ.

Ще в середині лютого, тобто до початку повномасштабної агресії РФ проти України, надійшли листи від посольств іноземних держав, звідки є наші студенти, зокрема із посольства Індії в Києві, з проханням перевести їх на дистанційний режим навчання і не перешкоджати їх поверненню додому.

Таким чином, ще до війни почали думати над логістикою виїзду іноземних студентів закордон, вважаючи своїм обов'язком не лише «не перешкоджати», а сприяти безпечному та комфортному поверненню студентів у країни проживання.

Тому, прийняли рішення, що агресія сусіда щодо України не повинна створювати ризики для іноземців, водночас, інститут повинен гарантувати якісне навчання навіть, якщо студенти залишать територію нашої держави.

І на перший день війни, адміністрація ЗІЕІТ була готова – логістично, відправляти студентів додому. Таким чином, всі студенти-іноземці із ЗІЕІТ вже в перші дні війни змогли виїхати за межі України.

Тому вже є значний досвід дистанційного навчання, застосовуючи різноманітні методики викладання і активно використовуючи, як загальноінститутські платформи для навчання, такі як moodle, так і інші, які необхідні для підготовки саме студентів.

Тому проведення занять забезпечується не просто за класичною онлайн-методикою, а і шляхом модернізації.

Такий підхід можливий за рахунок того, що окрім власне класичних

платформ для відео-зв'язку та систем онлайн-навчання, в їхню структуру також імплементовані елементи симуляційного моделювання з використанням різних видів програмного забезпечення завдяки реалізації принципу спільного доступу.

Також під час проведення лекцій та практичних занять викладачі практикують використання так званих анонімізованих миттєвих опитувань, які дозволяють оптимізувати контент майбутнього заняття у відповідності до індивідуально-сформованих запитів студентів та їх побажань, при цьому дотримуючись основної спрямованості навчальної програми.

Деканат постійно тримає зв'язок з кафедрами щодо відвідування занять студентами, обговорює їх думки щодо організації та змісту онлайн-навчання.

Враховуючи сьогоднішній стан справ, що оптимально, принаймні для іноземних студентів, є продовження онлайн-навчання у першому семестрі, а на другий семестр, буде вже звичне очне навчання.

Але зрештою, все залежатиме від поточної ситуації, адже безпека студентів є, звичайно ж, пріоритетом.

Наразі пріоритетом є збереження минулорічних показників набору студентів, незважаючи на надзвичайні умови, які склалися в Україні цього року.

Незважаючи на агресивну та безглузду війну, яку розпочала проти нашої країни росія, Україна їй успішно протистоїть, держава ефективно працює на всіх фронтах, в тому числі і освітньому.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У ЗІЕІТ

3.1 Формування напрямів механізму адміністрування структурного підрозділу по роботі з іноземними студентами у ЗІЕІТ

У ст. 16 п. 2 Закону України «Про вищу освіту» визначено перелік процедур і заходів, які має здійснювати система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти:

- 1) Встановити принципи та процедури для забезпечення якості вищої освіти.
- 2) Моніторинг і регулярний перегляд освітніх програм.
- 3) Щорічне оцінювання студентів, наукових і педагогічних працівників закладів вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів на офіційних сайтах закладів вищої освіти, на інформаційних стендах та в інші способи.
- 4) Забезпечення підвищення кваліфікації викладацького, наукового та педагогічного складу.
- 5) Забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, включаючи самостійну діяльність студентів за кожною освітньою програмою.
- 6) Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
- 7) Забезпечення публікації інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації.
- 8) Забезпечити ефективну систему попередження та виявлення плагіату наукових робіт співробітниками закладів вищої освіти та

студентами закладів вищої освіти.

9) Інші процедури та заходи.

Основними завданнями щодо підвищення якості освіти в ЗІЕІТ є. Продовження впровадження багаторівневої освіти шляхом створення інтегрованої та безперервної системи відбору та підготовки учнів за схемою "середні школи, ліцеї, університети, коледжі та інститути".

Розробка навчальних планів і програм в окремих навчальних закладах, які відповідають потребам виробничого сектору та мають чудові паралелі за кордоном.

Впровадження міжнародних освітніх програм, навчальних планів та інтерактивних методів навчання; створення та відкриття нових спеціальностей для професійної підготовки відповідно до вимог Європейського освітнього простору.

Участь роботодавців у підготовці та реалізації навчальних планів, спеціальностей і спеціалізацій; узгодження освітніх і професійних стандартів з роботодавцями; створення спільних освітніх і дослідницьких центрів; переорієнтація навчальних програм з метою збільшення практичної складової; широке впровадження програм навчання на робочому місці.

Забезпечення навчальних процесів, що фінансуються роботодавцем, з використанням сучасного лабораторного обладнання та навчальних матеріалів; інтеграція вимог вищої освіти та досліджень у практику.

Участь науково-педагогічних працівників у розробленні та впровадженні національних стандартів змісту освіти та національної системи кваліфікацій.

Інтеграція ЗІЕІТ з освітніми та науковими установами на різних рівнях. Розвиток організаційних, правових і фінансових умов для активної реалізації програм міжнародної академічної мобільності.

Розвиток навчальних матеріалів і технологічної інфраструктури в напрямі впровадження сучасного програмного забезпечення та

вдосконалення практики розроблення і впровадження курсів електронного навчання.

Очна та заочна участь високоспеціалізованих науково-педагогічних працівників з міжнародним досвідом із ZIEL та з-за меж України.

Поєднання сучасних технологій - об'єктивних психолого-педагогічних методів і комп'ютерного аналізу, а також зовнішнього незалежного оцінювання знань і компетенцій абітурієнтів та студентів шляхом прямого інтерв'ю.

Безоплатний багатоканальний доступ до освітніх і наукових ресурсів по всьому світу через Інтернет.

Індивідуалізація та диференціація освіти талановитої молоді, створення можливостей для пошуку учнями власної освітньої траєкторії.

Впровадження сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій.

Активна участь науковців, бізнесменів і провідних фахівців Національної академії наук України та галузевих академій, організацій та установ у навчальному процесі та науково-дослідній діяльності.

З метою якісного удосконалення процесів менеджменту та посилення інформаційних і процесних зв'язків, при розробці, впровадженні напрямів механізму адміністрування структурних підрозділів, доцільним реформувати функціонально-організаційну структуру управління вищого навчального закладу шляхом впровадження відділу менеджменту якості.

Сутність відділу визначається його задачами, функціями.

Основна місія відділу:

– розробляти, підтримувати в робочому стані і удосконалювати документацію;

збирати, обробляти і аналізувати інформацію стану якості освітніх послуг у ЗВО;

проводити в структурних підрозділах ЗВО внутрішні аудити, направлених на підтримання процесів в робочому стані;

здійснювати аналіз результативності корегуючих дій і

попереджувальних дій, що здійснюються на всіх рівнях ЗВО;

розробляти методичні матеріали з питань якості освітньої діяльності в ЗВО

Основні задачі відділу:

1. Розробка, впровадження і підтримання ефективної системи менеджменту якості на основі гармонічного поєднання державних освітніх стандартів, акредитаційних показників і міжнародних вимог стандарту.

2. Розробляти документацію системи менеджменту якості.

3. Координувати дії структурних підрозділів, спрямованих на забезпечення якості освітніх послуг.

4. Проводити моніторинги якості освітніх послуг, програм.

5. Організовувати процедури ліцензування та акредитації, контролювати виконання ліцензійних нормативів.

6. Взаємодіяти з структурними підрозділами ЗВО і зовнішніми органами контролю.

У статті надано науково обґрунтовані рекомендації щодо оптимізації структур і моделей стратегічного управління вищими навчальними закладами України з урахуванням сучасних соціально-економічних перетворень.

Водночас мережа приватних закладів вищої освіти пропонує низку переваг для української системи освіти.

- Приватні заклади вищої освіти частіше впроваджують освітні інновації, і вони демонструють лідерство за багатьма показниками освітньої діяльності.

- Приватні виші реалізують конкурентну ситуацію на ринку освітніх послуг, а державні та муніципальні виші змушені впроваджувати нові форми взаємодії з агентами (учасниками) на тому самому ринку.

- Оскільки приватні виші готують фахівців, які здобули вищу освіту за рахунок позабюджетних коштів, діяльність цих установ дає змогу знизити навантаження на видаткову частину бюджету за рахунок

виключення витрат на підготовку таких фахівців.

- Приватні вищі навчальні заклади менш обмежені у фінансуванні, а тому більш активно співпрацюють із зарубіжними інститутами, міжнародними організаціями, провідними вченими тощо.

- У деяких випадках приватні вищі навчальні заклади розуміють підвищену увагу держави до їхньої діяльності та демонструють високий ступінь сумлінності при виконанні освітніх стандартів і правил.

- Приватні вищі навчальні заклади орієнтуються на вимоги роботодавців і активно співпрацюють з ними, дотримуючись при цьому свого іміджу перед потенційними споживачами (абітурієнтами та їхніми батьками). Це запровадило перспективну форму так званого "навчання на підприємстві", що дає їм змогу випускати (готувати) фахівців, більш пристосованих до вимог ринку праці [14].

Вищим навчальним закладам цієї групи необхідно

- Покращити якість викладацького складу (два найкращі університети за якістю викладацького складу набрали менше 0,2 бала).

- вжити заходів щодо посилення профорієнтаційної роботи (два найкращі заклади за якістю контингенту набрали менше 0,2 бала).

- Вжити заходів для посилення міжнародної діяльності.

- Розробити програми партнерства з потенційними роботодавцями (з урахуванням усвідомлення вимог роботодавців до компетенцій випускників).

- Своєчасно оновлювати лабораторне обладнання та проактивніше створювати нові наукові та інноваційні продукти.

Вищі навчальні заклади цієї групи повинні

- Покращити якість своєї науково-дослідницької діяльності (три основні інституції отримали менше 0,2 бала за якість цієї діяльності)

- вжити заходів для покращення ресурсного забезпечення навчального процесу (два заклади-лідери отримали менше 0,2 бала за якістю ресурсного забезпечення)

- Продовжувати надавати профорієнтаційну допомогу талановитій молоді.

Приватні вищі навчальні заклади мають найважливіші інституційні переваги, серед яких

а) Зосередьтеся на задоволенні потреб ринку та роботодавців.

б) Зосередження на високоефективному використанні ресурсів (факторів виробництва).

в) Висока адаптивність до ринкових викликів.

г) тенденція до впровадження управлінських та освітніх інновацій.

Приватні вищі навчальні заклади мають такі найважливіші організаційні недоліки

а) Недостатня ефективність дослідницької діяльності ("декларативна наука").

б) тенденція до формального дотримання ліцензійних вимог.

в) Слабка матеріально-технічна інфраструктура, в тому числі забезпечення власними навчальними аудиторіями.

г) недостатній захист трудових, соціальних та професійних прав працівників [13].

Система управління вищою освітою безпосередньо впливає на рівень професійної підготовки та ефективність освітніх послуг [1].

Слід зазначити, що на етапі розвитку науки в Україні такі види діяльності, як діагностика, проектування та аналіз, сприймаються як методологічно неадекватні, що загалом негативно позначається на діяльності системи вищої освіти та безпосередньо впливає на процес надання освітніх послуг. На розвиток методології управління вищою освітою впливає комплекс соціокультурних чинників, ціннісних чинників, необхідність удосконалення управління, реформування політичної та адміністративної системи, здобутки в науковій царині та узагальнення національного й міжнародного досвіду в галузі управління [1]. Якщо ухвалювати креативні управлінські рішення та використовувати в їхній

реалізації інноваційні підходи до структури управління вищою освітою, то можна створити єдиний інноваційно-освітній простір і реалізувати комплексні програми розвитку економіки регіону [1].

Такий підхід має забезпечити інтеграцію освіти, науки і техніки та виробництва як необхідну умову інноваційного розвитку регіональної економіки та створити підґрунтя для формування інноваційної, наукової та виробничої інфраструктури.

Система управління вищою освітою потребує проведення політики, що стимулює роботу з інноваціями та навчання через інновації [1].

Сучасний розвиток вищої освіти характеризується подальшою оптимізацією процесу інтеграції системи управління вищою освітою з інноваційним формуванням інших систем, здатністю державних структур конструктивно впливати на функціональну реорганізацію адміністративної системи відповідно до вимог часу, посиленням опори на регіональні управлінські спроможності, частковим переданням функції управління закладами професійної освіти міським адміністраціям. Перехід до міського управління

Удосконалення системи управління освітою повинно передбачати:

- вироблення єдиної освітньої політики, забезпечення наступності між рівнями освіти;
- підвищення самостійності навчальних закладів у розпорядженні фінансовими ресурсами;
- оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням демографічних і економічних реалій та необхідності підвищення якості освіти (створення освітніх округів, оптимізація мережі шкіл, реформування системи інтернатних закладів; передання функцій управління ПТУ на місцевий рівень; створення укрупнених регіональних ЗВО);
- перегляд застарілих типових штатних нормативів. Механізмами підтримки ефективності інноваційного розвитку вищої освіти є [1]:
- розроблення та впровадження національної системи оцінювання

якості освіти; створення незалежних кваліфікаційних центрів, у т. ч. для підтвердження кваліфікацій у європейській системі стандартів; стимулювання створення незалежних національних ЗВО;

- широке запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальних закладах;

- узгодження кваліфікаційних характеристик, стандартів і навчальних програм з освітньо-кваліфікаційними вимогами робочих місць;

- мотивація роботодавців до участі в підготовці навчальних програм, узгодження з ними освітніх і професійних стандартів; масштабне запровадження програм стажування на виробництві;

- розподіл у ЗВО навчальних програм академічного й практичного профілю, розвиток професійно-зорієнтованої вищої освіти.

- забезпечення доступності освіти шляхом запровадження Національної рамки кваліфікацій, стимулювання розвитку систем «освіта впродовж життя».

Чинником ефективності інноваційного розвитку вищої освіти є підвищення ефективності фінансування освіти, для чого необхідно - Розроблення та перехід до єдиних стандартів оплати за навчання на одного учня - Перехід принципу фінансування освітніх закладів від утримання закладів до принципу бюджетування на основі кількості учнів та оплати за навчання на одного учня - Розширення можливостей освітніх закладів із залучення додаткових коштів через легалізацію системи "пожертв" - Недотримання принципу "пожертв" - Невідповідність принципу "пожертвувань".

Розвиток вищої освіти відбувається в несприятливих умовах. Зниження платоспроможного попиту змусило деякі навчальні заклади припинити свою діяльність, у той час як інші знизили ціни (демпінг), що своєю чергою вплинуло на якість освіти.

Приватні вищі навчальні заклади працюють як спеціальні підприємства (ринкові установи), орієнтовані на високі економічні

показники та прибуток. Водночас, ці заклади змушені працювати в середовищі, де багато аспектів регулюються державою (в основному, в частині організації освітнього процесу).

Для створення механізмів успішного стратегічного управління вищими навчальними закладами необхідно організувати систематичну та цілеспрямовану роботу з моніторингу стану ринку освітніх послуг, виявлення ринкових та неринкових викликів, оцінювання різноманітних ризиків та ефективної протидії їм. Згідно з дослідженням, на основі аналізу наукових статей, опублікованих у фахових журналах, та наукових доповідей, представлених на науково-практичних конференціях і семінарах, можна зробити висновок, що ринок освітніх послуг у секторі вищої освіти в Україні переживає гостру конкуренцію.

Розрізняють такі форми конкуренції. - конкуренція між вищими навчальними закладами різних форм власності за отримання бюджетних коштів; - конкуренція за абітурієнтів (студентів); - конкуренція за кваліфікованих викладачів; - конкуренція за доступ на міжнародний ринок освіти; - конкуренція за іноземних студентів. Конкуренція між вищими навчальними закладами - цілком нормальне явище, зумовлене ринковими механізмами. Загалом, конкурентне середовище - це середовище, в якому кращі заклади можуть стати більш конкурентоздатними та мати доступ до обмежених ресурсів, а гірші заклади можуть припинити своє існування (шляхом придбання або ліквідації), за умови, що вони дотримуються загальноприйнятих принципів. В умовах жорсткої конкуренції вищі навчальні заклади вимушені працювати як особливі освітні корпорації, що одночасно надають ринкові послуги та виробляють суспільні блага. Держава і суспільство об'єктивно зацікавлені у високій ефективності роботи вищих навчальних закладів з виробництва суспільних благ. На практичному рівні підготовка висококваліфікованих фахівців для державного сектору національної економіки (тобто в рамках державного замовлення, що формується компетентними державними органами з

урахуванням тенденцій ринку праці) розглядається як суспільне благо. Українська система вищої освіти не здатна продемонструвати високу якість у міжнародних координатах. Це підтверджують, зокрема, результати незалежних рейтингів вищих навчальних закладів, які регулярно проводяться впливовими міжнародними організаціями.

Конкурентоспроможність закладів вищої освіти являє собою органічне поєднання кількох взаємопов'язаних явищ (процесів). Підтримання якості освітніх послуг, що виробляються (надаються) закладом; ціна освітніх послуг; стратегічний потенціал, який потенційні споживачі часто розглядають разом із ціною та якістю освітніх послуг; репутація (імідж) закладу; престиж дипломів; сприйняття закладу роботодавцями; державна підтримка (ліцензування, держзамовлення,... доступ до адекватного фінансування з бюджету тощо). Важливою характеристикою, що визначає конкурентоспроможність вищого навчального закладу, є якість освітніх послуг, які він виробляє (комерціалізує). Конкурентна перевага вищого навчального закладу на ринку освітніх послуг формується в результаті цілеспрямованої роботи в рамках затвердженої стратегії його розвитку (стратегічної програми). Етапи стратегічного планування в розвитку вищого навчального закладу подано на рисунку 3.1.

У рамках ситуаційного аналізу, який є основою для виявлення конкурентних переваг вищих навчальних закладів і продуктів, які вони виробляють і пропонують, проводять аналітичне оцінювання зовнішнього середовища (ринку освітніх послуг, національної освітньої політики), діяльності конкурентів (вищих навчальних закладів, які працюють в аналогічних нішах) і внутрішнього середовища (сильні та слабкі сторони) [13].

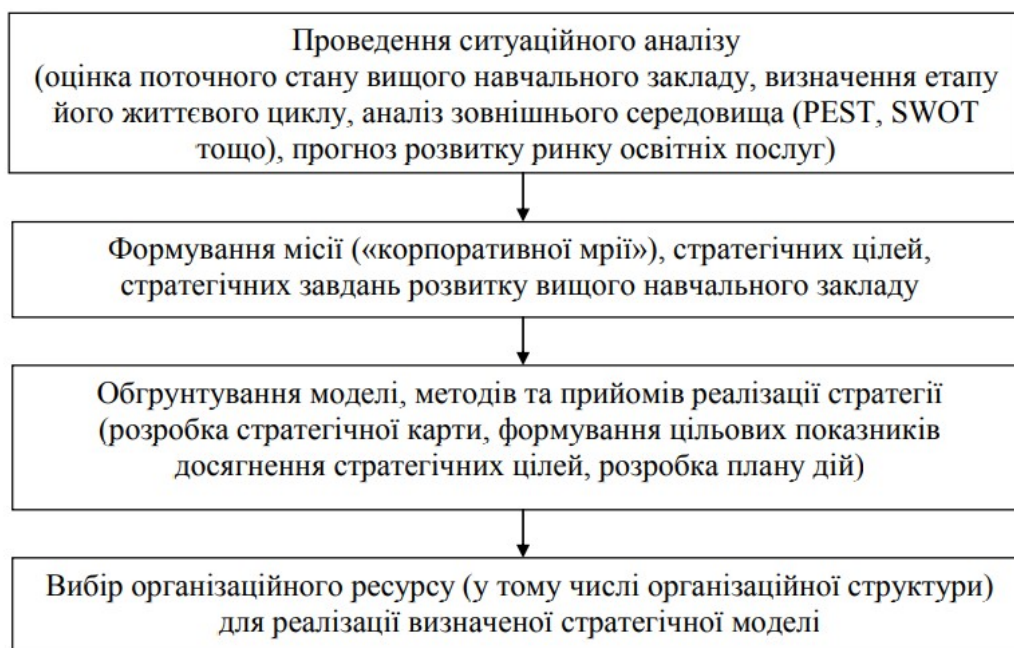

Рисунок 3.1 – Етапи стратегічного планування розвитку вищого навчального закладу

Організаційна модель розвитку вищого навчального закладу має забезпечувати як поточне функціонування закладів, націлених на виробництво освітніх послуг зі специфічними споживчими характеристиками, так і реалізацію стратегічних програм розвитку (рис.3.2).

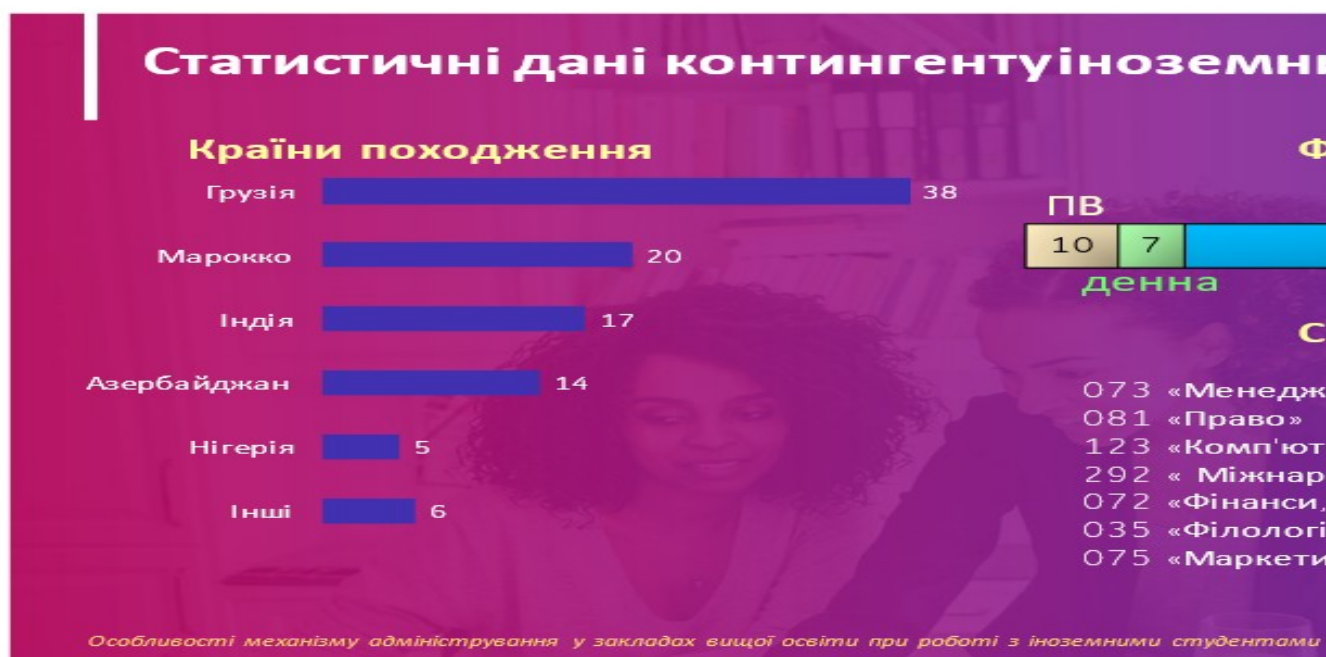

Рисунок 3.2 – Статистичні дані контингенту іноземних студентів ЗІЕІТ

На цей час у ПРАТ «ПВНЗ ЗІЕІТ» контингент іноземних студентів в кількості 124 студента. Майже 80 % студентів іноземців обирають заочну форму навчання, хоча у 2022/2023н.р. студентів з країни Азербайджан 100 % - денна форма навчання. Країни походження та спеціальності теж мають цікаві вподобання: Грузія – право, Азербайджан – економіка, Марокко – фінанси та будівництво, Індія – підготовче відділення.

3.2 Практичне вдосконалення механізму адміністрування структурного підрозділу по роботі з іноземними студентами у ЗІЕІТ під час воєнного стану

Поширення інноваційних технологій у сфері освіти стало об'єктивною нормою.

Зокрема, широкомасштабна війна, розв'язана Росією проти України, зробила необхідним швидке прийняття нестандартних, інноваційних рішень.

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується новими підходами до освіти, інноваційними формами організації навчального процесу, інтенсивним освоєнням ефективної педагогіки та інформаційних технологій. Тому одним із ключових напрямів роботи Міністерства освіти і науки України та його підорганів є підтримка активного впровадження інновацій у сфері освіти під час війни. Прикметно, що в цих складних умовах самі освітяни стали активніше шукати шляхи розв'язання проблем організації навчання своїх учнів. Багато навчальних закладів створили платформи, на яких навчальні матеріали перебувають у вільному доступі.

І під час війни, і після її завершення головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на всіх рівнях.

Робота відділу з іноземними студентами полягає у співпраці з департаментом вищої освіти та державним і підприємствам и МОН України, а саме: «Український державний центр міжнародної освіти», «Інформаційно-

іміджевий центр»; Прикордонною службою України; МДС України; посольствами і консульствами; адміністрацією та структурними підрозділами інституту; громадськими організаціями та суб'єктами господарювання у сфері набору іноземних громадян на навчання в Україні; страховими компаніями.

Рисунок 3.3 – Організація взаємодії відділу

Комплексні заходи щодо організації навчання іноземця – це комунікативна робота різних відділів та служб. Для ефективних, злагоджених та послідовних дій, було створена дорожня карта адміністративних послуг (рис. 3.4).

Рисунок 3.4 – Дорожня карта адміністративних заходів

ЗАПРОШЕННЯ - оформлення та видача запрошень на навчання іноземних громадян в Україні (ДП «Український державний центр міжнародної освіти») Перед віздом в Україну студент отримує від інституту запрошення, яке формується в електронній базі та висилається студенту для оформлення ВІЗИ (Додаток В)

ПЕРЕТИН КОРДОНУ – контролює Прикордонна служба України. Для перетину кордону іноземцю потрібно: закордонний паспорт, запрошення, віза та лист-зустріч (Додаток Г).

ВСТУП ДО ЗВО – це процес проходження співбесіди та оформлення документів для вступу: переклад та нотаріально завірені копії документів, оформлення медичної довідки та страхового полісу.

ПРОЖИВАННЯ – для легалізації іноземця в Україні потрібно оформлення посвідки для тимчасового проживання в Україні – це питання на контролі міграційної служби (Додаток Д).

НАВЧАННЯ – це підписання договору з інститутом, внесення оплати за навчання, організація освітнього процесу. Це взаємодія з внутрішніми відділами та викладацьким колективом.

ВІДРАХУВАННЯ – це комплексний процес взаємодії з внутрішніми та зовнішніми службами: написання наказу, оформлення ВИЗНАННЯ та АПОСТИЛЮ, замовлення свідоцтва аба диплому, скасування посвідки (Додаток Е, Ж).

Розробка на основі дорожньої карти адміністративних заходів мережевої моделі взаємодії Відділу зі службами, задля вдосконалення процесу документообігу (рис.3.5).

Рисунок 3.5 – Мережева модель

Мережева модель – це економіко-математична динамічна модель виробничого процесу, яка відображає технічну залежність і послідовність виконання набору завдань і пов'язує їхнє виконання в часі, виокремлюючи вузькі місця (критичні точки), з огляду на при цьому споживання ресурсів і вартість завдань.

Методи мережевого моделювання відносяться до методів прийняття оптимальних рішень. Подія не є процесом і не має тривалості, а є результатом закінчення однієї або декількох робіт. На графіку події позначається

кружечками. Цифри у кружечках - номер події. У мережевих моделях робота характеризує матеріальну дію, що потребує використання ресурсів, або логічну, яка потребує лише взаємозв'язку подій(рис.3.6).

Рисунок 3.6 – Характеристика мережевого графа

Головні характеристики мережевого графа:

Ранній термін настання події - сума раннього терміну настання події і тривалості роботи . Це найдовша тривалість шляху між подіями

Пізній термін настання події - різниця між пізнім терміном настання події та тривалістю роботи. Це найпізніший допустимий термін, до якого подія повин-на закінчитись, щоб не викликати при цьому зриву термінів виконання кінцевої події.

Резерв часу настання подій – різниця між раннім терміном настання останньої події , тривалістю роботи та раннім терміном настання початкової події. Повний резерв часу роботи– це різниця між пізнім терміном настання події, тривалістю роботи та раннім терміном настання події. Шлях характеризується тривалістю та резервом. Тривалість шляху – це сума

тривалостей тих робіт, які його утворюють. Резерв шляху – це різниця між довжиною критичного шляху та того шляху, який досліджують (рис. 3.7).

Рисунок 3.7 – Рахунок часових параметрів

Важливим поняттям є критичний шлях, який складається з дуг, що з'єднують події з часовим запасом, що дорівнює нулю. Кожна мережева модель має щонайменше один критичний шлях, який визначає мінімальний час виконання проекту. Скорочуючи час виконання завдань, розташованих на критичному шляху, можна скоротити загальний час виконання проекту. Ця характеристика критичного шляху використовується для скорочення тривалості комплексу, здебільшого під час планування та управління виконанням набору операцій, коли ресурси виділяють на операції, які розташовані на критичному шляху, а також у режимі оперативного управління, коли особливу увагу приділяють операціям на критичному шляху.

Критичний шлях – це шлях найбільшої тривалості. Роботи, які лежать на критичному шляху, резерву часу не мають. Критичний шлях утворюють події: 0-3-5-6 тривалість 48 днів. На мережевих моделях розв'язуються задачі оптимізації термінів реалізації комплексу операцій, оптимізації розподілу і використання ресурсів

ВИСНОВКИ

Статистичний огляд формування контингенту показав як закономірності між ЗІЕІТ та іншими ЗВО так і відмінності. Удосконалення у цьому напрямку може збільшити контингент ЗВО.

Здійснено порівняльну характеристику відділів по роботі з іноземними студентами у ЗВО та винесені пропозиції щодо покращення сторінки Відділу на сайті ЗІЕІТ та контроль достовірної інформації на платформі Міжнародного центру освіти.

На базі визначених зовнішніх та внутрішніх взаємодій зі службами створена дорожня карта опису адміністративної взаємодії при роботі з іноземними студентами у ЗВО.

Надані пропозиції щодо адміністративної діяльності Відділу, реалізація яких дозволить збільшити контингент та покращить рівень організаційної роботи як зовні так і з середини:

1.Збільшення контингенту за рахунок сталої співпраці з існуючими представниками-партнерами та розширення представництва послуг інституту за іншими геонапрямами (країн Середньої Азії, Центральної та Північної Африки).

2.Впровадження англомовних програм навчання ін. студентів у ЗІЕІТ задля збільшення можливості надання освітніх послуг.

3.Оновлення та приведення до відповідності інформації про ЗІЕІТ на офіційному порталі Український державний центр міжнародної освіти.

4.Оновлення офіційної сторінки Відділу на сайті ЗІЕІТ з урахуванням досвіду провідних ЗВО України.

5.Розробка на основі дорожньої карти адміністративних заходів мережевої моделі взаємодії Відділу зі службами, задля вдосконалення процесу документообігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик О. М. Соціалізація іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу України : монографія. Харків : Майдан, 2016. 336 с.
2. Вербицька А. В. Проект національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти України: інтегрована модель. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. Вип. 11. DOI: 10.32702/2307-2156-2018.10.24.
3. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід : монографія. Ніжин : ПП Лисенко. 2019. 408 с.
4. Грищенко І.М. Методичні підходи до оцінювання привабливості вищого навчального закладу / І.М.Грищенко, Т.М.Власюк, Д.А.Макацьора // Актуальні проблеми економіки. – 2014. - № 3. 155-159 с.
5. Лондар С. Л. Визначення конкурентних переваг здобуття вищої освіти в країнах-конкурентах України на ринку освітніх послуг для іноземних студентів : аналіт. записка. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2020.
6. Тригубчак, О. В. Особливості професійної підготовки іноземних громадян: досвід європейської вищої школи: монографія. МОН України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми, 2021. 90 с.
7. Іноземні студенти в Україні: статистичні дані, 2021 / Укл.: О. Шаповалова, В. Шульга. – Київ: УДЦМО, 2021. 52 с.
8. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді [монографія]: М.Михальченко, Т.Андрущенко, О.Бульвінська та ін. – К.: Педагогічна думка, 2010. 312 с.
10. Виханский О.С. Стратегічне управління. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.

11. Гула І. Л. Поняття та особливості механізму адміністративно-правового забезпечення видворення іноземців та осіб без громадянства з України / І. Л. Гула // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), В. М. Др'юмін (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін [та ін.] ; МОНмолодьспорт України, НУ «ОЮА». – Одеса : Юрид. л-ра, 2012. – Вип. 68. 504-510 с.

12. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: монографія М.Михальченко, Т.Андрущенко, О.Бульвінська та ін. К.: Педагогічна думка, 2010. 312 с.

13. Антошкіна Л.І. Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування: Л.І.Антошкіна. – К.: Видавничий дім Корпорація, 2015. 368 с.

14. Арт'юмова Т.І. Умови забезпечення життєстійкості господарських суб'єктів у нестабільному економічному середовищі / Т.І.Арт'юмова // Вісник Інституту економіки та прогнозування, 2010. 54 с.

15. Банщиков П.Г. Модель формування ринкової позиції компанії / П.Г.Банщиков, О.В.Грищенко, В.Я.Паздрій // Актуальні проблеми економіки, 2020. № 2. 297 с.

16. Біла С.О. Вплив чинників і діалектики розвитку ринкових відносин на реформування системи вищої освіти в Україні / С.О.Біла // Вісник КНУТД, 2017. № 5. 124 с.

17. Білошкурська Н.В. Моделі адаптивної поведінки та їх роль у формуванні економічної безпеки підприємства / Н.В.Білошкурська // Актуальні проблеми економіки, 2010. - № 12. 105 с.

18. Блауг М. 100 великих економістів после Кейнса / М.Блауг. СПб.: Економікус, 2009. 384 с.

19. Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період / Т. М. Боголіб. – К: Знання, 2006. 324 с.

20. Бойченко М.І. Розвиток наукових шкіл у дослідницьких університетах / М.І.Бойченко // Вища освіта, 2014. № 1. С. 5-8.

21. Виханский О.С. Стратегическое управление [учебник; 2-е изд.] / О.С.Виханский. К.: Гардарики, 2016. 386 с.
22. Большаков А. С. Современный менеджмент: теория и практика / А.Большаков, В.И.Михайлов. - СПб., 2000. 380 с.
23. Бондаренко О.О. Системне управління інноваційною діяльністю у вищому навчальному закладі / О.О.Бондаренко // Вісник КНУТД, 2012. № 4. 302 с.
24. Борисова Ю.В. Анализ конкурентоспособности вуза / Ю. В. Борисова, Н. В. Тихомирова / Стандарты и качество, 2001. 61 с.
25. Боярко І.М. Роль нематеріальних активів у створенні цінності компанії / І.М.Боярко, Я.В.Самусевич // Актуальні проблеми економіки, 2011. 94 с.
26. Бусигін А.В. Менеджмент в освіті . Київ: Вісник, 2010. 1056 с.
27. Виханский О. С. Менеджмент [учебник; 3-е изд.] / О.С.Виханский, А.И.Наумов. – М.: Дело, 2016. 420 с.
28. Васильєв О. Синергетичні підходи в антикризовому регулюванні / О.Васильєв // Економіка України. 2010. 42 с.
29. Вахович І.М. Стан і проблеми вищої освіти в Україні / І.М.Вахович, Л.І.Іщук, С.О.Пиріг // Актуальні проблеми економіки, 2014. 69 с.
30. Верба В.А. Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств / В.А.Верба, О.М.Гребешкова // Актуальні проблеми економіки, 2010. 59 с.
31. Виноградова Н. Гносеологічний аспект дослідження законів державного управління / Н. Виноградова // Зб. Наук. Пр. ЛРДУ НАДУ / за заг. ред. А. О. Чемериса. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2002. 226 с.
32. Виханский О. С. Менеджмент Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 420 с.
33. Виробничий профіль (місія) організації [електронний ресурс]. – Доступний з: http://pidruchniki.ws/10380916/menedzhment/virobnichiy_profil_misiya_organizatsiyi#594. 298 (дата звернення: 12.11.22)

34. Болонська конвенція. Спільна декларація європейських міністрів освіти Європи [електронний ресурс]. – Доступний з: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=6 (дата звернення: 10.02.22)

35. Міністерство освіти і науки України Український державний центр міжнародної освіти. [Електронний ресурс] -. Режим доступу: <https://studyinukraine.gov.ua/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/> (дата звернення: 11.02.22)

36. Офіційний сайт Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.zieit.edu.ua/> (дата звернення: 11.02.22)

37. Лозовий В. С. Україна на міжнародному ринку освітніх послуг вищої освіти : аналіт. записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1695/> (дата звернення: 10.02.22)

38. Вищий навчальний заклад [електронний ресурс]. – Доступний з: <http://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 10.10.22).

39. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.02.22)

40. Центр дистанційної освіти ЗІЕІТ [електронний ресурс]. - <https://moodle.zieit.zp.ua/>

Додаток А. Ліцензія на освітню діяльність ПрАТ ПВНЗ ЗІЕІТ

 ЛІЦЕНЗІЯ МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ	
Номер і дата прийняття рішення	наказ Міністерства освіти України від 13.07.1994 № 229 (вперше) наказ МОН України від 06.10.2016 № 1441л (переформлення)
Дата і номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про видачу ліцензії	
Вид господарської діяльності (в повному обсязі або частково)	Освітня діяльність закладів освіти (вища освіта)
Приватне акціонерне товариство "Приватний вищий навчальний заклад "Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій"	
Найменування відокремлених структурних підрозділів	<ol style="list-style-type: none"> Відокремлений підрозділ приватного акціонерного товариства "Приватний вищий навчальний заклад "Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій" у м. Кривий Ріг, ідентифікаційний код: 33610121 Відокремлений підрозділ приватного акціонерного товариства "Приватний вищий навчальний заклад "Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій" у м. Мелітополь, ідентифікаційний код: 33610137 Структурний підрозділ "Коледж економіки та інформаційних технологій" Приватного акціонерного товариства "Приватний вищий навчальний заклад "Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій", ідентифікаційний код: 26405601

Додаток Б. Стандарт підприємства

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор ЗІЕІТ

Г.В. Туровцев

30. 08. 2019 рік

СТАНДАРТ ПІДПРИЄМСТВА

«ПОЛОЖЕННЯ

про Вчену раду Запорізького інституту економіки та інформаційних
технологій»

СТП-49-2019

Запоріжжя
2019

Додаток В Запрошення

<p>УКРАЇНА МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ</p>		<p>UKRAINE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE</p>
<p>Запрошення на навчання <i>Invitation for Study</i></p>		
<p>Реєстраційний № <i>Registration No</i></p>	<p>видане <i>Issued on</i></p>	<p>дійсне до <i>Valid till</i></p>
<p>Прізвище <i>Surname</i></p>		<p>Дата народження <i>Date of Birth</i></p>
<p>Ім'я <i>First and Middle Names</i></p>		<p>Громадянство <i>Citizenship</i></p>
<p>Паспорт № <i>Passport No</i></p>		
<p>Країна постійного проживання <i>Country of residence</i></p>		
<p>Країна отримання візи <i>Country of visa issuing</i></p>		
<p>Запрошується на навчання до <small>(найменування та місцезнаходження навчального закладу)</small></p>		
<p><i>Invited for study at</i> <small>(name and address of Educational Institution)</small></p>		
<p>за спеціальністю <i>Speciality</i></p>		
<p>освітньо-професійна, освітньо-наукова, наукова програма (післядипломна освіта) <i>Educational Qualification (aftergraduate study)</i></p>		
<p>програма академічної мобільності ☐ ТАК YES ☐ НІ NO</p>	<p>проходження мовної підготовки до навчання ☐ ТАК YES ☐ НІ NO</p>	
<p>навчальний заклад, у якому проходить мовна підготовка <small>(найменування та місцезнаходження навчального закладу)</small></p>		
<p><i>Educational Institution providing pre-study language course</i> <small>(name and address of Educational Institution)</small></p>		
<p>Керівник навчального закладу <i>Head of the Institution</i></p>	<p>М. П. <i>Seal</i></p>	<p>(прізвище, ініціали) <i>(surname, initials)</i></p>
	<p>(підпис) <i>(signature)</i></p>	
<p>Лінія відрізу <small>Відрізаний талон (залишається у пункті перетину кордону)</small></p>		
<p>Реєстраційний № <i>Registration No</i></p>	<p>видане <i>Issued on</i></p>	<p>Дата народження <i>Date of Birth</i></p>
<p>Прізвище <i>Surname</i></p>		<p>Громадянство <i>Citizenship</i></p>
<p>Ім'я <i>First and Middle Names</i></p>		
<p>Паспорт № <i>Passport No</i></p>		
<p>Запрошується на навчання до <small>(найменування та місцезнаходження навчального закладу)</small></p>		
<p><i>Invited for study at</i> <small>(name and address of Educational Institution)</small></p>		
<p>Відмітка про в'їзд <i>(Entry mark)</i></p>		

Додаток Г Лист - Зустріч

Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

УКРАЇНА, 69041, м. Запоріжжя, вул. Квишка, 16-Б
Тел./факс: +380 61 239 90 13
+380 61 239 90 02
+380 61 239 90 01

E-mail: info@econom.zp.ua
<http://www.zieit.edu.ua>

11.02.2022 р. № 129/22

На № _____ від _____

Директору ДП «Український
державний центр міжнародної освіти»
Шаповаловій О.О.

копія:
Начальнику ОКПП Київ

Інформуємо, що за запрошенням Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій 14.02.2022, в 17.20, рейсом PS 394 в аеропорт «Бориспіль» сполученням «Делі - Київ» для подальшого навчання прибуває:

№	ПІБ	Громадянство	Дата народження	Серія і № паспортного документа	№ запрошення і ким видано
1	Sricharan Nakka Срічаран Накка	Індія	10.03.2002 р.	U8586834	№0000380168, УДМЦО, Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій

Зустріч іноземного громадянина доручена Поляковій Наталії Сергіївні, паспорт СВ 912289, виданий Комунарським РВ УМВС України в Запорізькій області 06.07.2006 року, номер контактного телефону +380 (098) 9250799.

На неї ж покладені обов'язки перекладача.

Просимо надати допомогу в забезпеченні організаційних умов для зустрічі іноземця в пункті пропуску прибуття.

Ректор

Геннадій Туровцев

Геннадій ТУРОВЦЕВ

Вик. Антоненко Т.О.
(061)239-90-09,
0972717919

Додаток Д Посвідка

Додаток Е Свідоцтво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Від 03.02.2014

№ N-86-14

СВІДОЦТВО

про визнання в Україні
іноземного документа про освіту

Документ про освіту виданий	Свідоцтво про завершення післядипломної освіти № 426 09.02.2013
на ім'я	Петренко Петро (Petreska Petra)
навчальним закладом	Вища школа соціальних та технічних наук/ Центр безперервної освіти (м. Радом, Республіка Польща)

напрям/спеціальність/освітньо-кваліфікаційний рівень за документом про освіту

Логопедія

визнано еквівалентним згідно системи освіти України:
освітній рівень/освітньо-кваліфікаційний рівень/напрям
базила вища освіта/бакалавр/Корекційна освіта. Логопедія
згаданий документ дає право на території України на
працевлаштування та фахом

Рішення прийнято на підставі

Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про
академічне визнання документів про освіту та рівноцінність ступенів від
11 квітня 2005 р.

Свідоцтво дієте разом з оригіналом документа про освіту

Перший заступник Міністра

С. М. Суліма

Додаток Ж Апостиль

